

**OSAVUOSIKATSAUS
TAMMI-MAALISKUU 2023**

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Sisällys

Hyvinvointialuejohtajan osavuosisikatsaus Q1/2023	3
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen ja riskien arviointi 01- 03 / 2023.....	4
Henkilöstö	7
Talous ja investoinnit	9
1TA11 Konsernihallinto.....	12
1TA12 Hallintopalvelut	15
1TA13 Henkilöstöpalvelut	17
1TA14 Talouspalvelut	19
1TA15 Strategia- ja kehittäminen.....	20
1TA20 Perhe- ja vammaispalvelut	24
1TA30 Yleiset palvelut	26
1TA51 Ikääntyneiden palvelut.....	37
1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	39

Hyvinvointialuejohtajan osavuosikatsaus Q1/2023

Vuodenvaihte jäi Suomen poliittishallinnolliseen historiaan merkittävänä uuden ajanjakson alkuna. Vastavanlaisia hallinnollisia muutoksia ei tule vastaan kuin kerran pari vuosisadassa. Olemme olleet valmistele-massa merkittävää siirtymää hyvinvointialueille. Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuun haltuunottoon valmistauduttiin pitkään ja vastuullisen taustatyön ansiosta varsinainen siirtymävaihe meni erittäin hyvin, toki muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ja niiden vaikutuksia vähättelemättä. Uskaltais-in jopa väittää, että kansalaisviestinnässä onnistuttiin hyvin, vaikka lähtökohtaisesti viestintään kohdistuu kovat paineet ja viestin välittämisessä kansalaisille ja henkilökunnalle, onnistutaan harvoin täydellisesti. Toteutetut henkilöstöinfot ovat saaneet hyvän vastaanoton ja eri teemoilla toteutetut infot jatkuvat tästä eteenkin päin jatkuvana toimintana.

Etukäteen tunnistettiin yli 50 riskiä, muun muassa henkilöstöriskeistä sähköpulaan tai kyberriskeistä johtami-sen haasteisiin ja henkilöstön jaksamiseen. Henkilöstövaje, tiedonsiirtoihin liittyvät ongelmat, uudet järjestel-mät ja maksuliikennevaikeudet aiheuttivat päivittäisiä pulmia, mutta jatkuvalla määrätietoisella työssä olemme saaneet tilannetta koko ajan parempaan hallintaan. Kuitenkin on niin, että on varauduttava edelleenkin palve-lupuutteisiin, hallinnollisiin ongelmiin ja talouden seurannan vajavaisuuksiin. Kuluva vuosi on toiminnan vakiin-nuttamisen vuosi eikä pikavoittoja ole saavutettavissa.

Aluevaltuuston hyväksymän strategian jalkauttaminen palvelustrategiaksi ja tuottavuusohjelmaksi on ollut alkuvuoden keskeinen toimenpide tai pikemmin lukuisa joukko erilaisia toimenpiteitä tietojärjestelmien kilpai-lituksen valmisteluista talouden hallintaan ja resurssien johtamiseen. Henkilöstön jaksaminen, työkykyjohta-minen ja suorituskyvyn parantaminen on otettu erityisen huolen ja toimien alle. Yhteistoimintamenettelyn avulla olemme kyenneet saattamaan organisaatorakennetta ja työn tekemisen järjestelyjä parempaan asentoon. Työn organisoituminen on vielä täysin kesken. Samoin palvelupuutteet kansalaisille ovat olleet todellisia ja tässä on pystyttävä parempaan. Vallitseva palvelutilanne ei ole tyydyttävä. Koronan vaikutukset, talouden reu-naehdot, kansalaisten odotukset, henkilöstövaje, hoitojonot ja hoidon saatavuuden puutteet muodostavat haasteellisen yhtälön, josta on koetettava muodostaa mahdollisimman tasapainoinen kokonaisuus.

Sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön sekä sisäministeriön ohjausperiaatteet ovat tulleet tutuiksi ja ensimmäiset alueneuvottelut on käyty läpi. Hyvinvointialueemme on saanut hyvää palautetta toimis-taan eikä merkittäviä puutteita ole ministeriöiden taholta havaittu. Käytännön yhteistyö ja YTA-alueen sopi-muksen valmisteluprosessit ovat liikkeellä, strateginen yhteistyösopimus Itä-Suomen yliopiston kanssa on hyväksytty ja yliopistollisten hyvinvointialueiden yhteistyö on lähtenyt hyvin liikkeelle. Samoin paikalliset mer-kittävät kumppanuusrakenteet, kuten yrittäjä- ja kuntafoorumi, on muodostettu ja aloittaneet työnsä aikatau-lussaan. Lähiajan toimintana korostuu kuntayhteistyö monella eri osa-alueella oppilashuollosta työllisyyteen tai vaikkapa alueelliseen edunvalvontaan.

Hyvinvointialueen päätöksentekokyky on toiminut kohtuullisesti. Hallintoa on rasittanut takaisin valmisteluun palautetut esitykset ja se on ollut voimistuva toimintatapa. Tähän on syytä kiinnittää tarkempaa huomiota valmistelussa sekä selkeyttää edelleen operatiivisen ja poliittisen päätöksenteon suhdetta.

Talouden tilannekuva ja näkymät ovat vielä sumuiset. Sumu on hälvenemässä ja kuluvan vuoden tulos sel-kiintymässä. Valtion päätti rahoituksen kertaeristä ja kokonaisuus on siltä osin tiedossa. Määrätietoisien uudis-tamistyön kohti tasapainoista taloutta on jatkuttava organisaation kaikilla tasoilla.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen ja riskien arviointi 01- 03 / 2023

Valtiovarainministeriön hyväksymän tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman (myöhemmin ohjelma) mukaisesti:

Tuottavuusohjelman toteutumista seurataan talousarvioraportoinnin yhteydessä niin aluevaltuusto-, aluehallitus- kuin lautakuntatasollakin. In-House-yhtiöiden osalta omistajaohjausjaosto vastaa toimenpiteiden seurannasta ja raportoi aluehallitukselle. Valtionvarainministeriölle raportoidaan ministeriön asettaman aikataulun mukaisesti. Hyvinvointialueen vastuulliset viran- ja toimenhaltijat veloitetaan toteuttamaan ohjelman mukaiset toimenpiteet ja raportoimaan talousjohdon ohjeiden mukaisesti.

Raportoinnin yhteydessä tulee raportoida myös riskien arviointi.

Toimenpiteiden hankkeistus ja käsittely

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on yhdistetty HVA strategian toimeenpanoon ja valmisteilla olevan palvelustrategiaan.

Ohjelma sisältää toimialoittain ja toiminnoittain toimenpiteitä, jotka hankkeistetaan. Hankkeet on tarkoitus rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämästä rahoituksesta (yht. n. 18 milj. €) vuosille 2023 – 2025 siltä osin, kuin hankkeet vastaavat rahoitusehtoja.

Toimenpideohjelmat on koottu seuraaviin kokonaisuuksiin:

1. palvelustrategia
2. työn tuottavuus- ja henkilöstövoimavarat
3. digitaalisten palvelujen kehittäminen
4. ajantasainen hallinto, investoinnit ja tilahallinta
5. TKIO
6. Pelastustoimen palvelutasopäätös

Kuhunkin kokonaisuuteen liittyvät hankkeet käsitellään aluehallituksessa ja ensimmäiset kokonaisuudet ovat käsittelyssä toukokuussa 2023 (kohdat 2,3,4 ja 5). Palvelustrategia käsitellään aluevaltuustossa kesäkuussa.

Yleisten tavoitteiden toteutuminen

Ohjelman yleistavoitteet:

Hyvinvointialueen palvelu- ja toimintakyky riippuu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden onnistumisesta. Uudistumisen edellytyksenä on paitsi muutoskyvykkyys myös reaaliaikainen oikea tieto.

Kokonaistavoitteena on palvelurakenteen keventäminen, asiakkaan palvelupolkujen yhtenäistäminen ja sujuvoittaminen ja työvoiman riittävyden turvaaminen. Eri toimenpiteillä saavutetaan kestävä tasapainoinen talous, joka turvaa palvelu- ja uudistumiskyvyn.

Sotekeskus kokoaa arjen lähipalvelut yhteensoviittaen terveydenhuollon palveluja sekä perhekeskuksen ja ikäkeskuksen palveluja.

Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana toimenpiteiden valmistelu on ollut käynnissä, eikä toimenpiteiden vaikuttamisen kokonaisnäkyä vielä ole. Sotekeskuksen palvelukonseptin rakentaminen on vielä kesken ja nykyisellään se ei vastaa täysin uudistuksen tavoitetta sotekeskuksen rakenteesta ja toimintamallista.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ohjelman tavoitteena on vuosikatteen muodostuminen n. 40 milj. euroon vuosittain. Tämä on perustavoite, jotta lainanottovaltuuden ehdot voidaan täyttää. Lainanottovaltuuden kokonaismäärä on 10 x vuosikate.

VM päätös: Lainanottovaltuuden määräksi esitetään 245 770 000 euroa eli lisätarve suhteessa 16.6.2022 valtioneuvoston päätökseen on 207 571 683 euroa. Lainanottovaltuuden muuttamiselle esitetään ehtoja, jotka liittyvät investointien välttämättömyyteen sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman laatimiseen. Lainanottovaltuuden ja asetettavien ehtojen tarkoituksena on Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelujen turvaamiseksi varmistaa, että muutetun lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla rahoitettavat ja toteutettavat investoinnit ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitettulla tavalla välttämättömiä ja että hyvinvointialueella on lainanhoitokykyä pitkällä aikavälillä.

Säästötavoite on keskimäärin 3,5 % vuosittain, mikä merkitsee käytännössä kustannustason kasvun leikkaamista kokonaan ja tällöin lainaehtoina oleva vuosikatetavoite saavutetaan. Ensimmäisen vuosineljänneksen perusteella tehty toteumaennuste sisältää epävarmuutta. Vuosikatetavoite ei todennäköisesti tule toteutumaan tavoitteen mukaisena, mutta voi muodostua kuitenkin positiiviseksi. Hyvinvointialueen talouden tulisi olla tasapainossa 2025 ja siten paine säästötoimien lisäämiselle seuraaville vuosille kasvaa jos tavoitteeseen ei päästä.

Säästötavoitteet	2 023	2 024	2 025	Yht. 2023-2025
ICT tietojärjestelmät ja laitehallinta	3 000 000	3 000 000	3 000 000	9 000 000
Digitalisaatio, automaatio, robotiikka	3 250 000	5 250 000	6 750 000	15 250 000
Palvelutuotanto ml. palveluverkko	9 750 000	11 450 000	12 250 000	33 450 000
Henkilöstökulut	22 500 000	18 000 000	18 000 000	58 500 000
In Houseyhtiöt, tavoite 4 % / 190 milj. €, 2023 - 2025	2 000 000	2 500 000	3 000 000	7 500 000
Yhteensä	40 500 000	40 200 000	43 000 000	123 700 000
Nettokustannukset	1 091 858 000	1 116 721 785	1 153 593 300	1 153 593 300
Säästö %	3,7	3,6	3,7	10,7

Yllä olevassa taulukossa on käytetty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman alkuperäistä tavoitteen asetelua.

Kuluvan vuoden aikana toteutunee osittain toiminnan harmonisaatiosta saatavia säästöjä. Henkilöstökulujen osalta säästötavoitteet siirtyvät pääosin seuraaville vuosille. Digitalisaatiossa nopeat toimenpiteet voivat tuottaa säästöjä jo tänä vuonna.

Riskiarviointi

- Hoitovelkaa ja jonojen purkua ei ole vielä pystytty toteuttamaan alkuvuoden aikana. Suunnitelmia ja toimenpiteitä laaditaan parhaillaan. Riskinä on, että lakisääteisiä hoitopääsyn tavoitteita ei voida saavuttaa.
- Työvoiman saatavuusongelmat jatkuvat edelleen. Työvoiman kokonaisuuden hallinta on rakennettava vähenevien resurssien, uusien toimintatapojen ja työnjaon uudistamisen sekä tehokkaan resurssisuunnittelun varaan. Toimenpiteet sisältyvät hankekokonaisuuksiin. Työvoiman saatavuusongelmat voivat johtaa palvelutuotannon rajoitustoimiin.

-
- Vanhusten asumispalveluiden henkilömitoituksen vaatimukset johtavat nykyisessä työvoimatilanteessa asumispalvelupaikkojen vähentämiseen, jotta mitoituksivaatimukset voidaan täyttää. Tämä merkitsee koko palveluketjussa paineen kasvua osastopalveluissa sekä perus- ja että erikoissairaanhoidon tasolla ja kotiin annettavissa palveluissa.
 - Palveluntuottajien hinnoittelumuutokset ja kilpailutuksen tulokset näkyvät palvelujen kustannustason kasvuna. Lisäksi jo edellä viitattiin lainsäädännön aiheuttamiin mitoituksimuutoksiin, joilla on palveluketjuissa laajoja vaikutuksia. Myös mm. vammaispalveluiden osalta lainsäädännön muutokset tulevat vaikuttamaan kustannuksia nostavasti ehkä jo loppuvuonna.
 - Palkkaharmonisointi ei vaikuta vielä palkkakustannusten tasoon, mutta työvoiman saata-
vuusongelmien vuoksi joudutaan räätälöimään ratkaisuja, joilla on myös palkkakustannuk-
sia nostava vaikutus.
 - Pitkäkestoisten investointien kustannustason nousu vaikuttaa investointien lopullisiin kus-
tannuksiin ja investointiohjelman jatkuvaan tarkasteluun.
 - Jos tuottavuusohjelman käytännön toimenpiteiden toteuttaminen ja taloustietoisuuden jal-
kauttaminen aina toimintayksiköitasolle saakka ei onnistu, on ohjelman tavoitteiden saa-
vuttaminen haastavaa. Johdon sitoutuminen ja muutosjohtamisen kyvykkyys ovat avain-
asemassa.
-

Henkilöstö

HTV / Työpanos 1.1. – 31.3.2023

Toimiala	Henkilöstö- määrä	Teoreettinen työpanos HVT (3kk)	Palkattomat poissaolot HTV (3kk)	HTV (3kk)
PSHVA yhteensä	12 626	3 048	355	2 693
HVA konserni	30	7	0	7
Hallintopalvelut	84	21	1	20
Henkilöstöpalvelut *) (HR+ keskitetyt)	867	218	23	195
Strategia- ja kehittäminen	181	45	3	42
Talouspalvelut	73	17	0	17
Perhe- ja vammaispalvelut	1369	335	33	302
Yleiset palvelut	6 016	1 510	200	1 310
Ikäntyneiden palvelut	3 257	781	73	707
Pelastustoimi- ja turvallisuus	794	110	22	88

*) Henkilöstöpalvelut / Keskitetyt palvelut sisältää akuuttisijaisväilyksen henkilöt sekä sihteerit ja keskitettyjen palvelujen hallinnon.

Keskitettyjen palvelujen henkilöstön työpanos kohdistuu sinne, missä työ tehdään, eli toimialueille.

Luvut MonetTieto –raportista, jossa vielä joitakin laskennallisia virheitä, pääpiirteittäin tiedot kohdistuvat oikein. Monetra korjaa tilannetta.

- Toteutunut työpanos HTV 1-3/2023 oli 2612 htv.
- Teoreettisesti htv, eli laskennalliset palvelussuhteet oli 2921 htv, josta vähentämällä palkattomat poissaolot saadaan HTV.
- Ennuste alkuvuoden lukujen pohjalta kokovuoden henkilötyövuoksiksi samoilla poissaolomäärillä ko. luvulla:
- $2612/90pv \cdot 365 = 10.593,12$ htv

Sairauspoissaolot

Toimiala	Poissaolot kalenteripv	Poissaolot nettotyöpanoksena	Sairauspoissaolot kalenteripv	Sairauspoissaolot nettotyöpanoksena
PSHVA yhteensä	205 534	2 283,71	61 931	688,12

Sairauspoissaolopäiviä 1-3/2023 on ollut yhteensä 61.931 kalenteripäivää, joka nettotyöpanokseksi muutettuna on 688,12 ntp. Tarkoittaa sitä, että laskennallisesti henkilöstöstä alkuvuoden aikana 688 henkilöä olisi ollut kokoajan poissa sairauden vuoksi.

Sairauspoissaoloista 13.676 kalenteripäivää oli esihenkilön luvalla myönnettyjä, eli 22,08 % sairauspoissaoloista. Yksi työterveyshuollon kulujen vähentämiskeino on, se että hyödynnetään esihenkilön luvalla myönnettäviä poissaoloja ja vältetään ns.turhia käyntejä työterveyshuollossa.

Yhteensä poissaolopäiviä, sisältäen sairauspoissaolo oli 1-3/2023 ajanjaksolla 205.534 kalenteripäivää, joka nettotyöpanokseksi muutettuna on 2 283,71 ntp. Tarkoittaa laskennallisesti, että 2 282 henkilöä olisi ollut kokoajan poissa työstä.

Jokaista hyvinvointialueen henkilöä kohden sairauspoissaoloja on ollut kolmen ensimmäisen kuukauden aikana 4,9pv/hlö. Sairauspoissaoloprosentti oli 5,25 %.

Talous ja investoinnit

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU			
POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO 2023	KORJATTU TOTEUMA	Toteuma%
Toimintatuotot	260 973 409	46 573 461	17,8
Myyntituotot	134 775 709	27 768 000	20,6
<i>Korvaukset hyvinvointialueilta</i>	89 149 684	19 917 320	22,3
Maksutuotot	81 602 954	9 574 873	11,7
Tuet ja avustukset	28 625 556	9 230 587	32,2
Muut toimintatuotot	15 969 190	0	0,0
Valmistus omaan käyttöön	1 585 689	337 902	21,3
Toimintakulut	-1 354 416 877	-301 502 306	22,3
Henkilöstökulut	-654 760 958	-166 447 660	25,4
Palvelujen ostot	-460 632 824	-82 351 544	17,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-132 720 149	-29 935 515	22,6
Avustukset	-26 494 260	-5 032 002	19,0
Muut toimintakulut	-71 407 277	-16 619 234	23,3
Liiketoiminnan muut kulut	-8 401 409	-1 116 350	13,3
TOIMINTAKATE	-1 091 857 779	-254 590 944	23,3
Valtion rahoitus	1 139 377 884	295 720 338	26,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 765 500	-2 262 873	33,4
VUOSIKATE	40 754 605	38 866 521	95,4
Poistot ja arvonalentumiset	-38 593 430	-9 648 357	25,0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	500 597	104 079	20,8
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 661 772	29 322 243	1101,6

Toteumia on korjattu kirjanpidosta puuttuvilla jaksotuksilla sekä tiedossa olevilla erillä, jotta toteuma antaa oikeat ja riittävät tiedot taloudesta.

Toimintatuottojen kertymä tammi-maaliskuulta oli vain 17,8 % talousarviosta. Tuottojen kertymästä puuttuu asiakasmaksuja sekä muita tuottoja mm. laskutusjärjestelmien käyttöönoton viivästymisen ja hyvinvointialueen käynnistymisvaikeuksien takia.

Toimintakulujen tasainen, laskennallinen kertymä olisi 25 %. Kulujen kertymisessä on ollut vastaavia haasteita kuin tuottoissakin, johtuen mm. eri tahojen toimintatapojen yhteensovittamisesta. Positiivisena ja tärkeimpänä voidaan todeta, että palkat on saatu maksettua henkilökunnalle. Muutoinkin voidaan todeta, että ostolaskujen käsittelyssä on tapahtunut hyvää kehitystä alku vuoden aikana.

Valtion rahoituksen jaksotuksessa on käytetty valtiovarainministeriön 3.3.2023 julkistamaa arvioita Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoituksesta.

Talouden ja toiminnan seuranta

Toimialakohtaisia vertailutietoja vuodelta 2022 ja aikaisemmilta vuosilta ei ole ollut käytettävissä. Pohjois-Savon hyvinvointialueella tehtiin vuoden 2023 alussa yli 20 liikkeenluovutusta, joten vertailutietojen tuottaminen on katsottu liian kalliiksi sekä liian paljon henkilöresursseja sitovaksi.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana toiminnallisten tavoitteiden ja talouden seuraaminen on ollut haastavaa, koska seurantarjestelmät eivät ole toimineet toivotulla tavalla. Haasteena on ollut monen eri järjestelmän yhteensovittaminen ja potilasturvallisuuden säilyttäminen.

Toimialojen johtaminen on ollut haastavaa tarvittavien tietojen puuttumisen ja tietojärjestelmien lyhytaikaisen käyttökokemuksen takia. Lisäksi työvoiman liian vähäinen määrä on hidastanut hyvinvointialueen toiminnan käynnistämistä.

Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet

Pohjois-Savon hyvinvointialue yhteensä sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	262 559	53 514	20,51 %
Toimintakulut	-1 354 417	-284 139	20,98 %
Toimintakate	-1 091 858	-230 287	21,09 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

Investoinnit

INVESTOINNIT, 1000 €			
	TA 2023	TOT 2023 01 - 03	TOT %
Rakennusinvestoinnit	-42 380	-3 046	7,2 %
Laiteinvestoinnit	-19 134	-815	4,3 %
Sovellusinvestoinnit	-30 212	-284	0,9 %
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	-91 726	-4 145	4,5 %

Laiteinvestoinnit

Investointisuunnitelmaan alun perin hyväksytyistä laiteinvestoinneista noin 70 % on käynnistynyt eli investoinnit ovat joko kilpailutusvaiheessa tai hankittu. Vuodelle 2023 suunnitellut investoinnit pyritään toteuttamaan loppuvuoden aikana, mutta osa hankinnoista voi myös viivästyä seuraavalle vuodelle. Investointien läpivientiä vuoden 2023 aikana haastavat pitkät toimitusajat, viiveet kilpailutuksissa ja henkilöresurssipula.

Sovellusinvestoinnit

Investointisuunnitelmassa ICT investoinneille on vuodelle 2023 budjetoitu yhteensä 17 981 613 €. ICT investointeja on tammi-maaliskuussa 2023 käynnistetty yhteensä 3 681 409 € edestä. Hyvinvointialueen käynnistämiseen ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen liittyvät tehtävät ovat olleet ennakoitua laajemmat. Tästä johtuen uusien ICMT hankkeiden ja investointien käynnistäminen on ollut hidasta.

Rakennusinvestoinnit

Uusi Sydän -projektin 2-vaiheen uudisrakennus valmistui helmikuussa ja muutot uusiin tiloihin aloitettiin suunnitellusti. Projektin 2-vaiheen toteutuneet kustannukset ovat n. 78 M€ ja alittavat budjetoidun. Vaiheen tarkempi taloudellinen loppuselvytys tehdään kevään aikana. Uusi Sydän -projektin 3-vaiheen toteutusvaiheen allianssisopimus allekirjoitettiin tammikuussa ja vaiheen kokonaiskustannus on 76 M€. Vaiheen kustannuksia tarkennetaan rakennustöiden edetessä rakennuskustannusindeksin kehityksen mukaisesti. Peruskorjausvaihe aloitettiin suunnitellusti maaliskuussa vuodeosastorakennuksen purkutöillä ja tarkoitus on saada vaihe valmiiksi syksyllä 2025. Lainesairaalan rakennustyöt ovat edenneet suunnitellusti ja tilat valmistuvat keväällä 2024.

Investointeja vastaavien sopimusten osalta Siilinjärven pelastusaseman rakennustyöt etenevät suunnitellusti niin, että rakennus otetaan käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä. Varkauden pelastusasemahankkeen esivuokrasopimus allekirjoitettiin helmikuussa ja rakennustyöt käynnistyvät kevään aikana. Ikäihmisten palveluiden asumishankkeet Puijonlaaksoon ja Siilinjärvelle etenevät valmistelevilla suunnittelutöillä ja hankkeiden esivuokrasopimukset on tarkoitus allekirjoittaa alkusyksyllä. Perhe- ja vammaispalveluiden asumishankkeet Varkauteen ja Siilinjärvelle etenevät valmistelevilla töillä ja tarkoitus on toteuttaa kilpailutukset hankkeiden toteuttajista syksyllä.

1TA11 Konsernihallinto

Viestintä- ja markkinointipalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialuetta tehtiin tutuksi alueen asukkaille viestintäkampanjalla vuodenvaihteessa. Kampanjalla kerrottiin hyvinvointialueen palveluista pääviestinä, että palvelut jatkuvat hyvinvointialueen aloit- taessa toimintansa tutuissa paikoissa tuttujen ammattilaisten kanssa, entisin yhteystiedoin ja puhelinnumeroin. Jokaiseen pohjoissavolaiseen kotitalouteen lähetettiin hyvinvointialueesta kertova julkinen tiedote. Kampanja näkyi heti vuoden alussa Savon Median sanomalehtien koko etusivun ilmoituksina (Savon Sanomat, Warkau- den lehti, Iisalmen Sanomat) sekä Pohjois-Savon alueen paikallislehdissä puolikkaan etusivun ilmoituksina. Savon Sanomissa oli ensimmäisten viikkojen aikana verkkobanneri. Lisäksi kampanja näkyi animaatioina Savon linjan bussien infonäytöillä ja Savon Median omistamilla info-screeneilla julkisissa kaupunkitiloissa. Myös Savon Aallot -radiokanavilla oli mainos. Kampanja näkyi myös hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavissa.

Henkilöstö toivotettiin tervetulleeksi hyvinvointialueen työntekijöiksi jokaiselle työntekijälle kotiin lähetetyllä kirjeellä. Kirjeessä oli hyvinvointialuejohtaja Marko Korhosen tervehdys ja taiteilija Petteri Tikkasen piirtämä sarjakuva hyvinvointialueuutoksesta. Henkilöstön hengen nostattamiseksi kuvattiin humoristinen Tyyne- video, jossa Tyyne-niminen sote-sketsihahmo vieraili tapaamassa hyvinvointialuejohtajaa ja hyvinvointialueen eri työntekijöitä. Video julkaistiin Pulssi-intrassa ja sosiaalisessa mediassa. 12.1. järjestettiin koko henkilöstölle avoin infotilaisuus, jossa hyvinvointialuejohtaja Marko Korhonen kertoi siirtymisestä hyvinvointialueelle. Henkilöstöjohtaja Mari Antikainen kertoi yhteistoimintamenettelyn aloittamisesta.

Sisäisen viestinnän tehostamiseksi alkuvuonna julkaistiin jokaisen työntekijän sähköpostiin lähetettävää Henkilöstön uutiskirjettä joka viikko, vuodenvaihteen tienoilla uutiskirje julkaistiin joka päivä. Maaliskuussa siir- ryttiin julkaisemaan uutiskirjettä kahden viikon välein. Uutiskirjetyökalua on kehitetty ja luotu hyvinvointialueen brändin mukaiset uutiskirjepohjat. Työkalun on ottanut käyttöön jo useampi hyvinvointialueen yksikkö, projekti tai hanke.

Alkuvuonna toteutettiin Ikäkeskuksen neuvontapalveluista kertova kampanja. Savon Median lehdissä oli ostettuja mainos sekä Savon Sanomissa julkaistiin advertoriaali, johon oli haastateltu työntekijöitä ja asiak- kaita. Kampanja näkyi myös hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavissa. Ikäkeskuksen neuvonnalle tee- tettiin myös esitteitä, julisteita ja roll-uppeja.

Hyvinvointialueen uusien pshyvinvointialue.fi-verkkosivujen palvelusisältöjen, hallinnon sisältöjen ja asiakkai- den ohjeiden sisällöntuotanto jatkui vuodesta 2022 alkuvuoteen 2023. Alkuvuoden aikana myös päivitettiin muuttuneita palvelukanavien osoite- ja muita yhteystietoja ja siirrettiin sisältöjä kuntien ja lakkaavien organi- saatioiden verkkosivuilta. Verkkosivujen kehittämiseksi käynnistettiin jatkoprojekti.

Pulssi-intran sisällöntuotanto ja kehittäminen on ollut kiivaimmillaan alkuvuonna 2023. Pulssiin rakennettiin alkuvuoden aikana omia kokonaisuuksiaan eri aihealueille ja sisällöntuottajien hallinnointia on kehitetty. Puls- sista on kerätty alkuvuoden ajan käyttäjäpalautetta, jonka perusteella on tehty kehittämistöitä. Intran kehittä- miseksi käynnistettiin jatkoprojekti. Lisäksi on käynnistetty oma projektinsa KYSin sähköisten työtilojen siirtä- miseksi uuteen ympäristöön.

Hyvinvointialueen mediajakelupalvelu otettiin käyttöön tammikuussa 2023 ja palveluun työstettiin hyvinvointi- alueen tiedotepohja. Hyvinvointialueen mediaseuranta otettiin käyttöön vuodenvaihteessa ja sen hakulausek- keiden toimivuutta on kehitetty alkuvuoden ajan. Hakulausekkeiden kehittäminen jatkuu.

Hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavia kehitettiin ja yhdenmukaistettiin brändi-ilmeen mukaiseksi. Hyvinvointialueen piirissä toimivien yksiköiden omia sosiaalisen median kanavia opastettiin kertomaan siirtymisestä hyvinvointialueelle sekä uudistamaan ilmeensä hyvinvointialueen brändin mukaiseksi. Viestintä laati sosiaalisen median linjauksen ja erilaisia someohjeistuksia. Sosiaalisen median seurantatyökalu otettiin käyttöön. Vuoden alussa haettiin hyvinvointialueen some-lähettiläitä kertomaan työstään some-kanaviin.

Hyvinvointialueen uusi yhteinen kuvapankki otettiin käyttöön. Valokuvaajat ovat kuvanneet uutta kuvitusta hyvinvointialueen brändi mukaisesti ja suunnitelmallinen työ valokuvien osalta jatkuu.

Hyvinvointialueen brändin kehittämiseksi on käynnistetty jatkoprojekti, jossa mm. kirkastetaan brändi-ilmettä, muotoillaan brändiviestejä ja kehitetään erilaisia viestinnällisiä tiedostopohjia. Kehitystyön pohjaksi tehtiin selvitystyö siitä, mikä meillä on brändin osalta jo kunnossa ja mikä vaatii jatkokehittämistä.

Rekrytointimarkkinointia on toteutettu yhteistyössä rekrytointiyksikön kanssa. Kesätyöpaikoista tiedotettiin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi on kirkastettu viestejä eri kanavissa, jatkokehitetty urasivustoa ja oltu mukana suunnittelemassa tapahtumanäkyvyyttä.

Perusterveydenhuollon osalta on yhtenäistetty ja kehitetty terveystietopalveluiden maksetut ilmoitukset Pohjois-Savon alueen paikallislehdissä.

Lisäksi viestintä on julkaissut lukuisia verkkosivu- ja mediatiedotteita, sisäisiä uutisia Pulssi-intrassa ja erilaisia sosiaalisen median sisältöjä.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- sekä konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa organisaatiolle ja parantaa sen toimintaa.

Sisäisen tarkastuksen toiminnot alkoivat 1.1.2023 toiminnan suunnittelulla. Aluehallitus hyväksyi 16.1.2023 § 13 sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja 27.2.2023 § 63 sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman.

Sisäinen tarkastus valmisteli 31.3.2023 käyttöön otettua, Whistleblowing-direktiivin ja siihen liittyvän kansallisen lain edellyttämää sisäistä ilmoituskanavaa. Aluehallitus hyväksyi 29.3.2023 § 108 Whistleblowing-ilmoituskanavaan liittyvän menettelytapaohjeen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Aluevaltuusto on 30.5.2022 § 80 hyväksynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Aluehallitus on 19.12.2022 § 405 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen. Aluehallitus on 24.4.2023 §139 hyväksynyt hyvinvointialueen sisäisen valvonnan suunnitelman vuodelle 2023.

Riskienhallintaohjelmistona on jatkettu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin käytössä olleen Granite-ohjelmiston käyttöä vuodelle 2023. Tästä eteenpäin ohjelmistohankinta on kilpailutettava. Ohjelmistolle on valittu toimialakohtaiset pääkäyttäjät, joiden tehtävänä on luoda ohjelmistoon organisaatorakenne ja toimia toimialan käyttäjien tukena. Hyvinvointialueen organisaation rakentaminen on edennyt eritahtisesti toimialoilla. Riskiperusteisesti tarkasteltuna tavoitteena on edetä ensin Työn vaarojen ja riskien arvioinnin kautta kokonaisvaltaiseen

riskienhallintaan. Riskienhallinnan edistämistä hyvinvointialueella on hidastanut merkittävästi henkilöstöressursivajeet, joihin pyritään vastaamaan lisärekrutoinneilla.

Konsernihallinto sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	0	18	
Toimintakulut	-3 455	-1 247	36,09 %
Toimintakate	-3 455	-1 229	35,57 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

1TA12 Hallintopalvelut

Toiminta

Kokonaisuutena arvioiden hallintopalveluiden toiminta on käynnistynyt suunnitelmallisesti ja pääsääntöisesti kaikki toiminnot on saatu toimimaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Yleishallinnon osalta toimielinten työskentely on käynnistynyt suunnitellusti. Rekrytoinneista huolimatta toimielinsihteereitä ei ole saatu kuin 1 htv. Tästä johtuen toimialojen johdon assistentit ovat toimineet toimielinsihteereinä. Kirjaamon toiminta on ollut alkuvuoden osalta pahasti ruuhkaantunut. Keskeiset syyt resursien puute, vanhat siirtyneet asiat ja tiedon puute. Arkistojen osalta toiminta on säilynyt ennallaan. Huomiona, että tietopyyntöjen määrä on kasvaneet merkittävästi.

Oikeudelliset palvelut_toiminta on käynnistynyt suunnitelmallisesti. Erityisiä haasteita ei ole havaittu. Oikeudellisissa palveluissa työskentelee neljä (4) lakimestä, tietosuojavastaava ja kaksi tietosuoja-asiantuntijaa.

Kiinteistöhallinnon alkuvuoden toiminta on ollut kiireinen ja toimitiloihin liittyviä selvitettäviä ja järjestettäviä asioita on ollut paljon. Toimitiloihin liittyviä sähköisiä palvelupyntöjä on tullut tammi-maaliskuun aikana yhteensä 1340 kpl. Lisäksi toimitiloihin liittyviä lisä- ja muutostarpeita on tullut ilmi alkuvuoden aikana. Vuokrasopimusten allekirjoittaminen kuntien kanssa on jatkunut alkuvuoden ajan. Sisäisen vuokrausjärjestelmän kanssa on ollut eri järjestelmien välillä integraatiohaasteita ja se on saatu toimimaan huhtikuun alussa. Myös HR-tietojärjestelmien ja kulunvalvonnan integraatio-ongelmat ovat ruuhkautaneet alkuvuonna kulunhallinta- ja kulkukorttihenkilöstön toimintaa.

Hankinta- ja tukipalvelujen toiminta on ensimmäisen kvartaalin osalta lähtenyt liikkeelle vauhdilla. Tarve ja odotukset palveluille on ilmeinen ja tärkeä. Resursointia on valmistelun jälkeen lisätty, koska kaikkiin tehtäväkokonaisuuksiin ei ole ollut siirtyvää henkilöstöä. Hankintojen ohjeistuksen päivittäminen sekä prosessien ja menettelytapojen yhdenmukaistaminen on toimintavuoden suurin haaste hankintapalveluiden osalta. Hyvinvointialueelle siirtyneiden sopimusten tilannetta ja niiden kattavuutta suhteessa tarpeisiin on kartoitettu tiiviisti ja työ tulee jatkumaan koko toimintavuoden ajan. Tukipalveluissa tehtävän haltuunotto hyvinvointialueen laajuisesti on käynnistynyt hyvin ja prosessien läpikäyminen Inhouse -yhtiöiden kanssa on käynnistynyt palvelusopimusten ja palvelukuvausten sisällön näkökulmasta.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kokonaisuutena arvioiden keskeisimmät poikkeamat suhteessa talousarvioon ovat henkilöstökuluissa ja kiinteistöhallinnon palveluiden ostossa sekä aineissa ja tarvikkeissa. Myös vuokratustannukset tulevat ylittymään suhteessa talousarvioon. Henkilöstökulujen ylitysten osalta aloitetaan tarkempi analyysi tarkennettujen tietojen perusteella.

Yleishallinnon ja oikeudellisten palveluiden_osalta oleelliset poikkeamat koskevat henkilöstökulujen ylitymistä. Keskeinen syy on tarkkojen henkilöstötietojen puuttuminen ja kohdentuminen.

Kiinteistöhallinnon talousarvioon on tullut olennaisimpina poikkeamina palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden osalta nousua pääosin energiakustannusten noususta ja Maakuntien tilakeskus Oy:n palvelumak-
susta johtuen yhteensä n. 1 M€. Vuokratustannusten nousua on tullut talousarviovaiheessa karsittujen tilojen vuokratustannuksista, vapaaehtoisten kuntayhtymien ja Kysterin siirtyvien sopimusten nousseista kustannuksista huomioon ottaen aluehallituksen 14.11.2022 päätöksen, siivouksien sisällyttämisestä vuokrasopimukseen sekä kiinteistöveron noususta johtuen yhteensä n. 5 M€.

Hankinta- ja tukipalveluiden oleelliset poikkeamat talousarvioon liittyvät henkilöstömäärän lisäämiseen ja sen vuoksi budjettiin verrattuna ylittyviin henkilöstökuluihin. Vielä ei ole käytettävissä Inhouse -yhtiöiden ensimmäisen kvartaalin toteumaa, mutta toimintalukujen perusteella oletuksena on, että osassa palveluita on kysyntä ollut hyvinvointialueelta suurempaa, kuin mitä talousarvio ja toimintasuunnitelmassa on arvioitu. Muutokset liittyvät hyvinvointialueen lisääntyneisiin suoritteisiin, mikä kompensoi kulujen lisääntymistä myös kasvavilla toimintatuotoilla.

HALLINTOPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 euroa

	1TA12			1PA121			1PA122			1PA123			1PA124		
	TA2023 te	Tot.3/2023 te	Tot.%	TA2023 te	Tot.3/2023 ti	Tot.%	TA2023 te	Tot.3/2023 ti	Tot.%	TA2023 te	Tot.3/2023 ti	Tot.%	TA2023 te	Tot.3/2023 ti	Tot.%
Toimintatuotot	7 209	380	5,27 %	0	0	***	0	0	***	7 209	380	5,27 %	0	0	***
Toimintakulut	-95 860	-20 419	21,30 %	-2 601	-750	28,82 %	0	-242	***	-91 993	-18 888	20,53 %	-1 267	-539	42,56 %
Toimintakate	-88 651	-20 039	22,60 %	-2 601	-750	28,82 %	0	-242	***	-84 783	-18 509	21,83 %	-1 267	-539	42,56 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

1TA13 Henkilöstöpalvelut

Toiminta

Keskitettyissä palveluissa on aloitettu hyvinvointialueen käynnistyttyä hyvinvointialueille siirtyneiden henkilöstövuokraussopimusten selvitystyö. Vuoden 2023 aikana määritellään keskitetyn henkilöstövuokrauksen käytön kriteerit, jonka pohjalta käynnistetään vuokratyövoimaa koskeva kilpailutus. Sijaistyövoiman osalta henkilöstötarpeen kartoitus on käynnistynyt yhteistyössä palvelutuotannon kanssa. Tämän selvitystyökokonaisuuden tuloksena syntyy tarkentunut arvio vuoden 2024 tarpeesta ja kustannusrakenteesta. Alkuvuodesta Sijaishallintayksikön henkilöstön runsaaseen käyttöön on vaikuttanut se, että toimialueilta on tullut paljon sijaistarpeita johtuen osaltaan palvelutuotannon vakituisten työsuhteiden täyttämisen vajeesta. Tämä on aiheuttanut myös ennakoitua suurempaa vuokratyövoiman käyttöä. Vuokratyövoiman prosessin yhtenäistäminen on aloitettu, sillä hyvinvointialueelle siirtyneiden yksiköiden toimintatavat ovat olleet vaihtelevat. Keskitettyissä sihteeripalveluissa keskitetyt tekstinkäsittelypalvelut ovat käynnistyneet hyvin Kuopion, Siilinjärven ja Ylä-Savon alueella, samoin osastonsihteeripalvelut Ylä-Savon alueella. Keskitettyjä hallinnollisia sihteeripalveluita kehitetään tukemaan palvelutuotannon toimintaa erillisenä projektina.

Henkilöstön kehittämisen palveluissa on saatu henkilöstöinfo- ja esihenkilöinforakenteet jatkettua hyvinvointialueelle ns. Hyvänä käytäntönä. Järjestelmien osalta tukisovellus OSS-käyttöönotto on saatu toimintaan ja siten muun muassa täydennyskoulutusseuranta, raportointi, työurakeskustelut (perehtyminen, kehityskeskustelut) ovat käytössä. Sovellusten väliset integraatiot, järjestelmän toiminnallisuuksien käyttöönotto ja kehittäminen jatkuu edelleen. Verkko-oppimisympäristö HVA-Moodle on käytössä, joten verkkokurssien tekeminen, päivitys ja uudistaminen HVA:lle jatkuu edelleen. Perehtymisen tukijärjestelmän kilpailutus päättyi 11.4.23, mutta tarjouspyyntöön ei tullut tarjouksia. Jatkotoimet yhteistyössä HR, tietohallinto, Isteikki. Tavoitteena osastotarvelähtöinen, kattava, saavutettava täydennyskoulutus (Teams, hybridi, verkkoympäristö). Täydennyskoulutusohje ensivaiheeseen vahvistettu. Keskeiset koulutusalueet; ICT-osaaminen, turvallisuus, kliininen osaaminen, esihenkilöt; HR-osaaminen urapolun eri vaiheissa, valmentava- ja työkykyjohtaminen ovat suunniteltu vuodelle 2023.

Rekrytoinnin osalta keskitetty rekrytointipalvelu on jatkanut KuntaRekryn käyttöä. Rekrytointiyksikön ohjeistuksia ja prosesseja on kehitetty yhteistyössä toimialojen kanssa. Kansainvälisen rekrytoinnin kehittämistyö on aloitettu yhteistyössä koulutusyksikön kanssa.

Työhyvinvoinnin, työsuojelun ja työkykyjohtamisen organisaatorakenteet on vahvistettu. Sairauspoissaolojen seurantaan yhteinen ohjelma (Aino Health) työterveyshuollon kanssa on aloitettu 1.4.2023 alkaen, joten sairauspoissaolojen seuranta ja kehittäminen mahdollistuvat.

Palvelussuhdeyksikön tiimi on organisoitunut ja tekee tiivistä yhteistyötä Monetran kanssa palvelussuhde- ja palkkausprosessien kehittämiseksi. Palkkaharmonisaatiota varten on valmistelu alkanut.

Toimialalla valmisteltu henkilöstön voimavarat- ja työn tuottavuusohjelman asiakirja on valmistunut toimeenpantavaksi päätöksentekoon.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon**Yleiskuva:**

Ostopalveluiden osalta käytännössä vuokratyövoimaan varattu määräraha on jo vuodelta 2023 käytetty. Määräraha on arvioitu kuntien ilmoituksen perusteella arviona ja koska työvoimaa ei ole saatavilla, on toimialoille ohjattunut henkilöstöä vuokratyövoimana, joten ennuste näyttää 2 M€ ylitystä.

Henkilöstöpalvelut sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot. %
Toimintatuotot	5 876	-201	-3,42 %
Toimintakulut	-110 800	-25 285	22,82 %
Toimintakate	-104 924	-25 486	24,29 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

Toimintatuottojen jakson toteuma on (-)merkkinen, koska SHP:n aikainen v. 2021

Kela-korvauksen varaus oli 268.140 € suurempi kuin Kelan maksama korvaussumma on.

Summa on kirjattu toimintatuottoihin, rahanerän siirto korjataan toimintakuluihin.

1TA14 Talouspalvelut

Toiminta

Talouspalveluiden toiminta hyvinvointialueella vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä rinnastuu uuden, varsin suuren organisaation perustamiseen. Työmäärä on ollut suuri ja täynnä haasteita. Yli 20 organisaation yhteen liittäminen on koetellut henkilöstön voimavaroja, sillä iso osa taloushallinnon henkilöstöstä teki töitä maaliskuun loppuun saakka myös mm liikkeenluovuttajien tilinpäätöksiä 2022 valmistellen.

Kaikista haasteista huolimatta kehitystä on tapahtunut eikä vastaan ole tullut ongelmia, joita ei voitaisi ratkaista.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Talouspalveluiden budjetissa ei ole tapahtunut mitään hälyttävää vuoden 2023 aikana.

Talouspalvelut sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot. %
Toimintatuotot	1 129	309	27,37 %
Toimintakulut	-15 679	-1 511	9,64 %
Toimintakate	-14 550	-1 202	8,26 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

1TA15 Strategia- ja kehittäminen

Toiminta

Hallinto

Toimialaa on johdettu sijaisjärjestelyin tammikuun puolivälistä alkaen. Toimialan hallittu käynnistäminen ja hallinnon prosessit on saatu käyntiin asianmukaisesti.

Hallintoon kuuluvan hankehallinnon työ on toteutunut suunnitellusti. Hyvinvointialueen vuoden 2022 tilinpäätös on laadittu hankehallinnon toimesta. Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon hankkeen käynnistyminen ja vireillä olevien Tulevaisuuden sote-keskus hankkeen ja Tulevaisuuden kotona asumista tukevien menetelmien kehittämistyö on saatu käyntiin hyvinvointialueelle toimintojen siirron onnistuessa suunnitellusti. Myös sairaanhoitopiiristä siirtyvien hankkeiden tuki on hankehallinnosta järjestetty, mm. säännöllisesti pidetyin hanke-klinikoin. Hankehallinnossa on hallinnoitavana 30 M€ valtionavustuksia, 30 M€ ICT-muutosrahoituksia ja 18 M€ hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen saatua valtionavustusta. Toimialalle varattuihin koko konsernin yhteisiin johtamiskoulutuksiin tehtyä talousarviovarausta ei ole toistaiseksi hyödynnetty epävarman talouden takia.

Asiantuntijapalvelut

Yksikön toiminta on lähtenyt käyntiin osin vajaalla resurssilla, joista lakisääteisiä tehtäviä on saatu täytettyä osittain yt-neuvotteluiden kautta ja sisäisillä rekrytoinneilla. Itä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus on ollut henkilömuutosten vuoksi aliresursoitu, mutta tilanne on nyt korjautumassa, ja yksikön täysimittainen käynnistyminen on vielä kesken. Hankeraha, joka käynnistämiseen oli tarkoitettu, on käytetty lähes kokonaan suunnitelman mukaisesti. Tiedolla johtamisen kokonaisvastuu on siirtynyt alkuvuodesta asiantuntijajaysikköön, laadun ja arvioinnin yksikköön. Toimintaa arvioidaan vuoden aikana, ja saadaan kokonaiskuvaa siitä, millaiset henkilöstövoimavarat, osaaminen ja tekniset ratkaisut tarvitaan, jotta tiedolla johtamisen kokonaisuus voi vastata sille asetettuun tavoitteeseen. Yksikössämme on seurattu tulevaa lakimuutosta valvonnasta ja asiamiestoiminnasta, sillä ne tulevat antamaan lisätehtäviä ja vastuita. RAI-arviointivälineen lakisääteinen käyttöönotto aiheuttaa kustannuksia, samoin HaiPro, Spro-ohjelmat, joiden budjettivarausta ei ole tälle vuodelle tehty.

Hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden palvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialueella käynnistyi vuoden 2023 alussa uusi HYTE- ja osallisuus palvelualue, joka yhdisti perusterveydenhuollon yksikössä toimineen HYTE-tiimin, KYSn osallisuuskoordinaation ja Tulevaisuuden Sotokeskus –hankkeen osallisuus- ja järjestöyhteistyön projektit. HYTE- ja osallisuus palvelualueen toiminta on lähtenyt käyntiin lähes suunnitellusti.

Kaikkia yksikköön suunniteltuja henkilöresursseja ei ole päästy vielä täyttämään, mm. osallisuuskoordinaatiota, mutta hankkeiden myötä palvelualueelle on tullut hankehenkilöstöä vahvistamaan HYTE ja osallisuustyötä. Palvelualueen päällikön sijaisuus on hoidettu sisäisellä tehtävien siirrolla, joka on vaikuttanut heikentävästi henkilöresursseihin. Sijaisuuden täyttämättä jättäminen on osin paikannut henkilöstön puuttuvia toiminnan järjestämisen menoeriä.

Hyvinvointialueen palvelutuotannon kanssa on rakennettu yhteyksiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Henkilöstömuutosten myötä on tarvittu HYTE-rakenteiden vahvistamista myös kuntien suuntaan. Järjestötoiminnan edellytyksien tukemiseksi on valmisteltu ensimmäistä hyvinvointialueen avustushakua. Lakisääteisten HYTE-neuvottelujen valmistelu ja käynnistäminen ovat toteutuneet suunnitellusti. Pehdyttäminen, HYTE -

teemaverkostojen luominen ja täydentäminen, hyvinvoinnin vuosiraportin koostaminen sekä kuntien ja muiden toimijoiden HYTE-roolien ja tehtävien kirkastaminen muutosvaiheessa ovat olleet alkuvuodesta painopisteenä HYTE-työssä.

Kehittämispalvelut

Kehittämispalveluiden osalta vuodenvaihteen yli jatkuneiden toimintojen jatkuvuus saatiin varmistettua. Valmisteluvaiheessa suunnitellun toiminnan jatkosuunnittelua on tehty koko alkuvuoden ajan, mutta ajatellun toiminnan ja toimintamallin käynnistäminen täysimääräisesti ei ole onnistunut, koska suunniteltuja tehtävänkuvia ja niiden mukaisia tarvittavia tehtäviä ei taloustilanteen epävarmuuden takia ole toistaiseksi täytetty/edistetty.

Kehitämme yhdessä -koulutuksia (lean) on jatkettu ja on suunniteltu kehittämistehtäviä vetävien koulutusta koko organisaation laajuudelta. Koulutusten toteutusta on suunniteltu aloitettavan syyskaudella 2023. Toimintajärjestelmän osalta on keskitytty ohjeiden hallinnan rakentamiseen ja työ on edennyt hyvin. Ohjeiden haasteita on edeltävien organisaatioiden mittavan ohjemassan haltuunotossa. Digitaalisten palveluiden osalta on jatkettu Tulevaisuuden Sotokeskus -hankkeen kohteiden työtä, digitaalisten hoitopolkujen kehitystä sekä suunniteltu Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) toteutuskohteita. Ohessa on suunniteltu hyvinvointialueen digiohjelmaa eli suuntaviivoja digitaalisten ratkaisujen valinnalle, edelleen keittämiselle ja hyödyntämiselle. Digikohteiden osalta tässä muutostilanteessa haasteeksi on muodostunut palvelutoiminnan kyky osallistua digipalveluiden kehittämiseen ja käyttöönottoon.

Tieto- ja laitehallintapalvelut

Palvelualueen toiminta on käynnistynyt suunnitellusti ja syksyllä uusiin tehtäviin sijoitettujen henkilöiden tehtävänkuvat ovat alkuvuoden aikana tarkentuneet. Meneillään on tieto- ja laitehallintapalveluiden ydinprosessien tunnistaminen ja kuvaaminen, tieto- ja laitehallinnon viestintäsuunnitelman tekeminen ja sidosryhmäyhteistyön mallintaminen ja käynnistäminen esim. In house-yhtiöiden kanssa.

Syksyllä 2021 aloitettu ICT-muutoshanke jatkuu suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023 ja tämän vuoden projektit ovat pääsääntöisesti saatu käynnistettyä. Muutoshankkeessa keskitytään mm. tiedolla johtamisen ja arkistointipalvelujen kehittämiseen sekä jatkokehitetään asianhallintaa, sähköisiä asiointipalveluja ja viestintäratkaisuja.

Tieto- ja laitehallinto valmistautuu sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönottoon ja potilastietojärjestelmän kilpailutukseen. Lisäksi suunnitteilla on hyvinvointialueen taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden kehittäminen ja suunnitteilla on digiklinikan kehittämisen aloittaminen. Kevään 2023 aikana on tarkoitus tehdä myös muutamia avainhenkilöiden rekrytointeja liittyen lakisääteisten velvollisuuksien hoitamiseen mm. tietoturva osa-alueella.

Hyvinvointialueella uutena palveluyksikkönä aloitti vuoden vaihteessa keskitetty laitehallinto, joka vastaa lääketieteellisen tekniikan ylläpitopalveluiden ja hankintojen keskitetystä hoitamisesta. Yksikön tehtäviin kuuluu myös laiteturvallisuus huolehtiminen.

Koulutuspalvelut

Vuoden alussa Koulutuspalvelut aloitti uutena palvelualueena, ja toiminta on käynnistynyt suunniteltuun nähdén osin vajailla resursseilla. Suunniteltuja ja talousarvioon palkkamenovarauksiin tehtyjä uusia tehtäviä ei taloustilanteen epävarmuuden takia ole toistaiseksi täytetty/edistetty. Palveluiden tuottaminen koko hyvinvointialueelle on vaatinut myös tehtävänkuvien ja tiimikokoonpanojen uudistamista. Tämä on vaikeuttanut mm. opiskelijoiden harjoittelujen koordinoimista, käytäntöjen yhtenäistämistä, monialaisten oppimisympäristöjen kehittämistä ja jatkuvan oppimisen tarpeiden kartoitusta.

Opiskelijoiden harjoitteluihin liittyvät sopimukset (30) on laadittu koulutusorganisaatioiden kanssa sekä pyritty turvaamaan sopimuksen mukainen toiminta eri aloilla ja tieteenaloilla. Lisäksi opiskelijoiden laadukkaat harjoittelut on pyritty turvaamaan muutostilanteessa. Opiskelijoiden harjoittelupaikkojen varaamisessa siirrytty enenevässä määrin sähköisiin varausjärjestelmiin. Ohjaajakoulutuksia on järjestetty hoitotyön ja kuntoutuksen alan ohjaajille opiskelijaohjaustaidot haltuun- ja opiskelijaohjausmoduulikoulutuksilla. Ohjaajia on tuettu työnohjauksellisesti lähitapaamisina. Tieteellisessä kirjastossa on jatkunut tavanomainen toiminta.

Tutkimuspalvelut

Palvelualueen toiminta on käynnistynyt pääosin suunnitellusti, mutta osin vajain resurssein erityisesti perustettujen tutkimuskeskusten osalta. Lakisääteisten prosessien kannalta keskeisen Tiedepalvelukeskuksen toiminta on käynnistynyt hyvinvointialueen valmistelussa laadittujen suunnitelmien mukaisesti ja lakisääteiset tehtävät sekä niihin liittyvät prosessit on kyetty järjestämään asianmukaisesti. Olemme päivittäneet näihin tehtäviin liittyvät ohjeistukset ja aloittaneet Tiedepalvelukeskuksen uudistamisen, joka toteutetaan vaiheittain vuoden 2023 aikana. Uudistukseen liittyvät rekrytoinnit on saatu yhtä tehtävää lukuun ottamatta tehtyä vuoden 2023 ensimmäisen kvartaalin aikana. Uudistuksessa keskitetään Tiedepalvelukeskuksen toimintoja, joka mahdollistaa tarjottavien palvelujen laadun paranemisen, uusien palvelujen tarjoamisen, asiantuntijoiden ja koordinaattorien erikoistumisen sekä tarjottavien palvelujen yhtenäistämisen. Viive rekrytoinneissa on aiheuttanut alkuvuoteen (01-03/2023) suunniteltua pienempinä toteutuneet palkkakulut.

Kliinisen tutkimuksen keskuksen, Hoitotieteen sekä sosiaali- ja terveysjohtamisen tutkimuskeskuksen, Sosiaalipalvelujen tutkimuskeskuksen ja Hyvinvointipalvelujen tutkimuskeskuksen toiminta on käynnistynyt. Kaikkia tutkimuskeskuksiin suunniteltuja uusia, pääasiassa Itä-Suomen yliopiston kanssa yhteisrahoitettavia, tehtäviä ei taloustilanteen epävarmuuden takia ole toistaiseksi edistetty. Tämän takia Terveystieteiden ja Sosiaalihuoltolain edellyttämän näyttöön perustuvuuden ja tieteellisen tutkimuksen tekemisen levittäminen koko hyvinvointialueelle on hidastunut. Tämä jatkuessaan heikentää erityisesti sosiaali- ja peruspalvelujen tehokkuuden ja vaikuttavuuden kehittymistä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten tavoitteiden pohjana olevan tiedon ja tutkimuksen merkityksen kasvamista. Kliinisiä lääketutkimuksia tekevien tutkimushoitajien ja tutkijalääkäreiden rekrytointien taloustilanteen epävarmuudesta johtuva viivästyminen voi heikentää uusien kokeellisten lääkehoitojen saatavuutta sekä hidastaa kliinisten lääketutkimusten määrän kasvua Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Tätä olemme pyrkineet minimoimaan järjestämällä kansallisesti laajamittaisen tutkimushoitajien koulutuksen, joka alkaa toisella vuosineljänneksellä.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Strategia- ja kehittäminen toimialalle on suunniteltu koko hyvinvointialuekonsernille yhteisiä keskitettyjä kehittämisasiantuntijapalveluja mm. seuraavasti:

- asiantuntijapalveluihin tiedolla johtamisen, asiakas- ja potilasturvallisuus sekä valmius- ja varautumistehtävien varaukset,
- keskitettyjä sisäisiä kehittämispalveluita,
- keskitettyjä tieto- ja laitehallintapalveluita,
- keskitettyjä tutkimus- ja koulutuspalveluita,

Em keskitetyt uudet varaukset on tehty hyvinvointialueen toiminnan kehittämisen, tutkimuksen, koulutuksen ja innovaatiotoiminnan sekä asiantuntijapalveluiden turvaamiseksi, mutta epävarman taloustilanteen takia niitä ei ole toistaiseksi täysimääräisesti täytäntöön pantu vaan lakisääteiset tehtävien toteutuminen on toistaiseksi pyritty turvaamaan. Onkin mahdollista, että tämä tulee näkymään toimialan talousarvion lopullisessa toteutuksessa. Talouden tilanteen vakautuessa tehtyjen varausten mukaisen toiminnan käynnistäminen tulee

ajankohtaiseksi, jotta suunniteltu uudistuminen voidaan tältä osin varmistaa. Silloinkin huomioiden hyvinvointialueen strategia ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma.

Strategia ja kehittäminen sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	28 166	18 294	64,95 %
Toimintakulut	-109 150	-19 355	17,73 %
Toimintakate	-80 984	-1 061	1,31 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

1TA20 Perhe- ja vammaispalvelut

Toiminta

Perhe- ja vammaispalveluiden palvelutuotannossa on ensimmäisen kolmanneksen aikana varmistettu palvelutuotannon siirtyminen aikaisemmin järjestämisvastuussa olevilta hyvinvointialueelle sekä organisoitu palvelutuotannon toimintaa. Toiminnan haltuun ottamisessa on hyödynnetty hyvinvointialueen valmistelussa olleiden työryhmien työtä, alueella olevia toimintamalleja ja -käytäntöjä sekä hanketyötä. Uudistuksen tuomien muutoksien ja organisoitumiseen liittyvien kokonaisuuksien haltuun ottaminen jatkuu edelleen.

Palvelutuotannon ja sen hallinnollinen organisoituminen kolmelle sote-palveluiden toimialueelle on ensimmäisen kolmanneksen aikana näyttäytynyt palvelutuotannon integraation näkökulmasta kulkevan hajaannuksesta kohti yhteensovitetuja palveluita, mikä on edellyttänyt erinäisten asioiden yhteensovittamista ja uudelleen tarkastelua. Yhteisenä tavoitteena on ollut sovittaa yhteen asiakkaan tarpeita vastaavat palvelukokonaisuudet ja -ketjut.

Perhe- ja vammaispalveluiden organisoituminen palvelualueisiin ja -palveluyksiköihin sekä toimintayksiköihin on toteutunut onnistuneesti. Haastetta on tuonut johtamisrakenteen keskeneräisyys ja lähiesihenkilöiden puuttuminen palvelutuotannosta. Lisäksi hallinnollisen työn tuen vajeet sekä tietojohtamisen työkalujen keskeneräisyys, niin talouden kuin toiminnankin osalta, ovat vaatineet runsaasti selvittelytyötä ja tuoneet ylimääräisiä haasteita ratkaistavaksi, mikä on kuormittanut organisaation eri tasoja perhe- ja vammaispalveluissa.

Lisäksi perhe- ja vammaispalveluissa merkittävät haasteet liittyvät henkilöresursseihin, mikä on vaikeuttanut palvelutuotannon järjestämistä sekä kasvattanut ostopalveluja. Henkilöstön saatavuusongelmat koskevat kaikkia ammattiryhmiä. Huomion arvoista on, että kaikilta osin henkilöstöressurssien vajeusta ei ole mahdollista edes yrittää paikata käyttämällä ostopalveluja, koska lainsäädäntö ei sitä mahdollista. Palvelutuotanto on toistaiseksi pystytty valtaosin järjestämään lain määräaikaisten puitteissa. Sen sijaan lain määrittämää henkilöstömitoitusta ei kaikilta osin täytetä perhe- ja vammaispalveluissa.

Olenaiset poikkeamat talousarvioon

Perhe- ja vammaispalveluiden talousarvio on tehty yleisellä tasolla, mikä vaikeuttaa talouden seuranta ja arviointia. Toimintatuottoja ei ole juurikaan kertynyt laskutusviiveistä johtuen, jonka vuoksi ei ole mahdollista arvioida sen toteumaa. Palveluiden ostojen kokonaisuutta on kuitenkin haastavaa arvioida, sillä palvelunostoista puuttuu isoja ostolaskuja erityisesti vammaisten asumispalveluiden ja laitoshoidon osalta. Muutoin olennaisia poikkeamia ensimmäisen kolmen kuukauden osalta ei ole todettavissa.

Perhe- ja vammaispalvelut sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	9 608	199	2,07 %
Toimintakulut	-157 359	-35 412	22,50 %
Toimintakate	-147 751	-35 213	23,83 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

Perhe- ja vammaispalvelut / Mittarit

Organisaatiotaso	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 3/2023
1TA20 Perhe- ja vammaispalvelut	Muistutusten/kanteluiden määrä	120	28
1PL2170 Lastensuojelupalvelut	Systeminen lastensuojelu, tiimitoimintamalli käytössä kaikissa viidessä lastensuojelun alueellisessa toimintayksikössä	4/5, 80 % peitto	2/5
1PL2170 Lastensuojelupalvelut	Lastensuojelun palveluissa olevista lapsista kodin ulkopuolisessa sijoituksessa olevat lapset	aleneva	34 %
1PL2170 Lastensuojelupalvelut	Lastensuojelun sosiaalityössä vakinaisesti täytetyt virat	90 %	70 %
1PL2122 Neuvolapalvelut	Lapset puheeksi menetelmäkoulutuksen käyneet terveydenhoitajat lastenneuvolassa, 4-vuotiaiden tarkastuksessa menetelmän käyttö	50/100, 50 %	34 %
1PL2157 Psykososiaalinen opiskelu-huolto	IPC-menetelmäkoulutuksen käyneet työntekijät (Interpersonal counseling) 13–18-vuotiaiden kanssa työskentelevistä työntekijöistä	100/200, 50 %	15 %
1PA220 Vammaispalvelut	RAI-toimintakykyarvioiden määrä vammaispalveluissa	kasvava	9 %
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten tuetun ja yhteisöllisen asumispalvelun asiakkaat	kasvava	Ennallaan
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaat	aleneva	Ennallaan
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten laitoshoidon ja -kuntoutuksen hoitopäivät	aleneva	Ennallaan
1PY2230 Vammaisten avopalvelut	Virtuaalisen päivätoiminnan asiakkaat	kasvava	Tietoa ei saatavilla

1TA30 Yleiset palvelut

Erityispalvelut

Erityispalvelujen yleinen toiminta

Erityispalveluiden palvelutuotannon ja toiminnan keskeisimpänä painopisteenä on ollut siirtymisen varmistaminen ja siihen liittyvien ongelmien haltuun otto. Toiminnan organisoitumisen keskeneräisyys on kuormittanut organisaation eri tasoja.

Työkalut toiminnan ja talouden seurantaan ja arviointiin ovat olleet puutteelliset ja tieto on osin epäluotettavaa, jonka takia alkuvuoden osavuositarkastus toiminnan ja talouden suhteen on osin puutteellinen.

Alkuvuodesta on uudistettu seutupalveluina toteutettava erikoisalojen toiminnallinen kokonaisuus, jonka käyttöönotto on alkanut 1.4.2023. Ennen vuodenvaihdetta kunnilla oli hyvin erilaisia ostopalvelusopimuksia, joista osa oli hyvin kalliita. Näitä vanhoja ostopalvelusopimuksia on purettu, ja toimintaa on siirretty HVA:n omaksi tuotannoksi yhtenäisellä ja tasapuolisella hinnoittelulla. Erikoislääkärien jalkautuvia seutupalveluja varten on ammattijärjestön kanssa neuvoteltu paikallissopimus, jonka myötä toiminta on käynnistynyt suurimmassa osassa erikoisaloja. Joidenkin erikoisalojen kohdalla toiminta ei ole toistaiseksi jatkunut, pääasiassa johtuen palkkaukseen liittyvistä seikoista.

Toiminnallisesti hoitohenkilöstön saatavuushäiriö on johtanut noin 60 sairaansijan sulkemiseen erityispalveluissa ja koska sama ongelma on myös peruspalveluissa, on se hidastanut pandemian jälkeisen toiminnan normalisointia erityisesti leikkaustoiminnassa. Yli hoitotakuun odottavien potilaiden määrän vuodesta 2021 nousu on alkuvuonna jatkunut. Vaikein tilanne on tukieliinkirurgiassa, mutta tilanne on vaikea myös gastroenterologiassa ja silmätaudeissa. Hoitojonojen purkamiseksi on käynnistetty palvelusetelitoiminnan valmistelu sekä YTA-alueen ostopalvelusopimuksen jatkaminen tukieliinkirurgiassa. Lisäksi jonon purkua on jatkettu entisen PYT toiminnan avulla, ja oman toiminnan tehostamista varten valmistellaan kannustepalkkamallia HVA:lle.

Ydinyksiköt

Toimintalukujen (mm. leikkauksien/toimenpiteiden määrät, vuodeosastohoitojaksojen/ hoitopäivien määrät, avohoidon käynnit jne.) vertailu edelliseen vuoteen ei toistaiseksi ole ollut mahdollista liittyen myös kolmeen erilliseen järjestelmään (Uranus, alue-Pegasos, Lifecare).

Hoidon saatavuus on huonontunut jonkin verran kaikilla erikoisaloilla, mutta erityisesti tukieliinkirurgiakeskuksessa ja erityisesti tekonivelleikkauksissa, jossa ollaan yli 800 potilaan hoitotakuuylitys tilanteessa. Syynä tähän on ollut erityisesti vuodeosastojen ja leikkaus- ja toimenpidesalihoitohenkilöstön puute ja siirtyminen muuhun työhön sekä sote-keskusten (erityisesti Harjula) tehostetun palveluasumisen tai muun pitkäaikaishoivapaikkaa odottavien potilaiden jumittuminen sote-keskusten vuodeosastoille (esim. keskisellä alueella n. 172 potilaspaikasta yli 30% pitkäaikaishoito tai -hoivapaikkaa odottavia). Tämä aiheuttaa isoja haasteita oman toiminnan tehostamiselle erityispalveluissa. Tekonivelkirurgian kertynyttä hoitotakuuvelkaa pyritään purkamaan - edellä mainittu ongelmatilanne huomioiden - omaa toimintaa tehostamalla, YTA-yhteistyöllä (ELOISA-HVA) sekä palvelusetelin kautta. Näin tavoitellaan n. 500-600 tekonivelleikkausta/v (n. 3,9 M€). Hoitohenkilökuntavajeen ja jatkohoitoon pääsyn ongelmien vuoksi potilaita on jouduttu hoitamaan paljon oman erikoisalalan ulkopuolisilla osastoilla, mikä on aiheuttanut osaamisvajetta, väsyneisyyttä ja turhautuneisuutta hoitohenkilökunnassa.

Seutupalvelut toteutuvat suunnitellusti kardiologialla, neurologialla ja radiologialla, mutta eivät toteudu ortopedialla. Alueradiologiasta on laadittu erillinen suunnitelma sisältäen mm. hyvinvointialueen kattavat, kilpailutetut sopimukset (vanhat sopimukset irtisanotaan) sekä kiinteistöjen, laitteiston ja henkilöstön kustannustehokkaan käytön (mm. karsitaan turhat / päällekkäiset laitehankinnat).

Operatiivinen yksikkö

Kulunutta kautta varjostaa pula jatkohoitopaikoista ja hoitohenkilökunnasta erityisesti vuodeosastoilla ja heräämössä. Tämä on rajoittanut toimintaa ja liian pitkiksi venyneiden hoitojonojen purkamista. Erityisesti krooninen pula jatkohoitopaikoista edellyttäisi kiireellisesti koko HAV:n yleisien palveluiden tasoista suunnittelua.

Useilla erikoisaloilla Itä-Suomessa on myös erikoislääkäripulaa, mikä vaikuttaa myös KYSin toimintaan. Näin on erityisesti urologian ja silmäsairauksien aloilla. Näillä aloilla Pohjois-Karjalassa tai Itä- ja Etelä-Savossa on hyvin vähän erikoislääkäripalveluita (tai ne ovat ulkoistettu erinäisin seurauksin), jolloin suuri osa näiden alueiden aiemmin hoitamista potilaista päätyy KYSiin ilman, että meillä resurssi olisi lainkaan lisääntynyt. Hoidamme siis yhä useammalla erikoisalalla paitsi Pohjois-Savon potilaita, yhä useammin myös muilta HVA:lta siirtyneitä potilaita.

Operatiivisen yksikön hoitojonotilanne on ongelmallinen: KYSin osalta koko yksikössä on n 3500 potilasta leikkausjonoissa, mikä on n 700 potilasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Hoitoa odottavista n 820 henkilöä on odottanut hoitoa yli hoitotakuulain vähimmäisvaatimuksen eli yli 180 vuorokautta.

Leikkaushoitoa on kehitetty mm. siten, että kevyempää kirurgiaa on siirretty polikliinisiin yksiköihin erityisesti Varkauden ja Iisalmen suunnilla. Lisäksi esimerkiksi KNK-taudeilla on pystytty kehittämään ns nopean toiminnan päiviä, joina aiemman noin viiden potilaan leikkaukspäivää on tehostettu jopa kahdeksan potilaan päiviksi. Omien jonojen ongelmallisuudesta huolimatta olemme pystyneet antamaan ortopedialle jonkin verran leikkausresurssia heidän jonojensa hallintaan. KYSissä myös laaditaan leikkaustoiminnan käsikirjaa, mikä tarkoittaa uutta aiempaa sujuvampaa leikkaustoiminnan mallia ja sitä tukevaa johtamisrakennetta, missä työssä Operatiivisella yksiköllä on keskeinen rooli. Kaiken tämän lisäksi tarvitaan myös uusia suunnitelmia jononpurkuun. Päiväaikaisen toiminnan kehittämisen lisäksi olisi syytä kehittää myös ulkopuolisen lisätyömallia.

Seutupalvelut toteutuvat suunnitelman mukaisesti kaikilla erikoisaloilla, joskin silmätaudeilla tähän liittyy palkkioon liittyvää epävarmuutta.

Lääkinnällisten palvelujen keskus

Vuoden 2023 alku on ollut sekavien järjestelmien ja uuden yhteistoiminnan muovautumisen aikaa. Monet toiminnan avuksi luodut järjestelmät ovat erikoissairaanhoidon näkökulmasta menneet vaikeammiksi käyttää ja kokonaistieto näyttäytyy puutteellisena. Tiedolla johtamista tulee huomattavasti parantaa.

Hyvinvointialueella toivotaan enemmän asiantuntijoiden kuulemista, mikä on keskeinen osa päätöksiä tehtäessä. Hyvinvointialueelle siirtymisen aiheuttama sekavuus lienee väliaikainen kertaluonteinen häiriö. Seuraavan kvartaalin aikana talous asettuu toivottavasti paremmin uomiinsa. Väestön ikääntyminen ja sairauksien lisääntyminen näkyy Lääkinnällisissä palveluissa. Erityispalvelujen tuotto parantunee, meillä on potentiaalia tarvittavaa osaamista, jota voidaan kanavoida yhä paremmin myös tuottavuusohjelman myötä mm. diabeteksen hoidon, palliatiivisen hoidon ja hyvinvointialueen ravitsemusterapian terävöittämisen avulla säästöjä tuoden. Meille keskitetty hoito jatkaa todennäköisesti hyvää tuottoaan niin ikään. Yleinen hintataso voi aiheuttaa jonkin verran korotuspaineita hintoihin, mutta maltillisesti.

Meillä on ensimmäisessä kvartaalissa yli 65 000 avohoidon käyntiä, 29 % vuositavoitteesta. Somaattiset hoitajaksot ovat yli 1400, mikä on hieman yli 20 % vuositavoitteesta, tässä huomioitava, että Lääkinnällisten palvelujen potilaita on sairaansijojen puuttuessa jouduttu hoitamaan muiden yksiköiden osastoilla. Somaattisia hoitopäiviä on kuitenkin yli 5200 vastaten 27 % vuositavoitteesta. Etäkäyntejä on ollut vain 1 % kaikista käynneistä, mutta tätä kehitämme edelleen.

Hoitotakuussa olemme kohtuudella pysyneet, ainoastaan yksittäisiä ylityksiä on. PYT-toiminta on kuitenkin ollut tarpeen endokrinologialla, gastroenterologialla sekä lastenpsykiatriassa.

Kaiken kaikkiaan ongelmia tulee ratkaista edelleen, tiedolla johtamista parantaa. Meillä on edelleen hyvä visio toimivista ja kustannustehokkaista erikoissairaanhoidon palveluista mukaan lukien yliopistosairaalan tutkimus- ja opetustoiminta.

Mielenterveys ja hyvinvointi

Mielenterveys- ja hyvinvointipalveluissa kolmen ensimmäisen kuukauden toimintaa on olennaisesti varjostanut koko hyvinvointialueen kattava psykiatrian erikoislääkäripula. Virkavakansseja on 83, joista 53 on ollut osa- tai kokoaikaisesti täytettynä virkalääkäriillä. Näistä virkalääkäreistä osa on ollut erikoistuvia lääkäreitä sekä kan-deja. Erikoislääkäripula on aiheuttanut vakavan uhan psykiatrisen toiminnan toteuttamiselle. Erikoislääkäripula koskee sekä nuorisopsykiatriaa että aikuispsykiatriaa. Lääkäripulaa on jouduttu paikkaamaan ostopalvelulää-käritoiminnalla. Olemme jatkaneet aikaisempien sopimusten mukaisia ostoja sekä joutuneet tekemään myös uusia hankintapäätöksiä välttämättömien palvelujen turvaamiseksi. Varkauden aikuispsykiatrisen polikliinisen toiminnan jatkaminen edellytti laajan lääkäripalvelujen oston 1.3.2023 alkaen. Virkalääkäreiden rekrytointia on tehostettu ja virkoja laitettu myös julkiseen hakuun. Lääkäreiden tehtäväkohtaista palkkaa sekä päivystys-työn korvauksia on tuntuvasti nostettu. Näillä muutoksilla pyritään parantamaan rekrytointia sekä lisäämään veto- ja pitovoimaa.

Psykiatrisista hoitajaksoista on kolmen ensimmäisen kuukauden aikana toteutunut 759 hoitajaksoa, joka on 45 % tavoitteena olevista hoitajaksoista, 1 685 hoitajaksoa. Psykiatristen hoitopäivien tavoite vuodelle 2023 on 22 770. Hoitopäivistä on toteutunut tähän mennessä 27 % eli 6 246 hoitopäivää. Hoidettuja henkilöitä on ollut tähän mennessä 6 174, joka on jo 95 % koko vuoden tavoitteesta. Mielenterveyspalvelujen avohoidon kontakteja on toteutunut lähes 32 000 tavoitteen ollessa koko vuodelle 84 500. Muistutusten ja kanteluiden määrä on ollut nousussa, joka on pääteltävissä siitä, että tähän mennessä niitä on ollut jo 18, kun koko vuoden ennuste on 40. Hoitotakuun ylityksiä on ollut muutamia, mutta hoitojonossa olevia on ollut nuorisopsykiatrialla noin 80 ja aikuispsykiatrialla noin 30. Neuropsykiatriset tutkimukset ovat ruuhkautuneet.

Akuutti

Hyvinvointialueen aloittamisen myötä Ylä-Savon ja Varkauden perusterveydenhuollon ympärivuorokautiset päivystyspisteet integroituivat osaksi akuutin palveluyksikköä KYS:n laajan yhteispäivystyksen rinnalle minkä myötä hyvinvointialueen terveydenhuollon kokonaisuus muodostaa jatkossa yhtenäisen kokonaisuuden. So-siaali- ja kriisipäivystyksen sekä turvakotipalveluiden integroituminen akuuttiin vahvistaa päivystyspalveluiden kokonaisuutta, minkä nähdään mahdollistavan palvelukokonaisuuden toiminnallisuuden ja laadullisen kehittämisen aiempaa paremmin. Organisoitumista on kuitenkin alkuvuoden osalta hankaloittanut hyvinvointi-alueen aloittaessa keskeneräiseksi jäänyt hallintomalli toiminnan toteuttamiseksi.

Päivystyspalveluiden kysyntä KYS:n laajan ympärivuorokautisen päivystysyksikössä on pysynyt hoidettujen potilaiden osalta oleellisesti entisellä tasolla, mutta erityisesti maaliskuun aikana jatkohoitoon pääsy on näyttäytynyt suurina haasteina päivystystoiminnan toteuttamisessa. Samaan aikaan sijaisten saatavuus on ollut ajoittain heikkoa. Nämä tekijät ovat johtaneet henkilöstön pitkittyneeseen kuormittumiseen, näyttäytyen irtisanoutumisina ja lisääntyneinä poissaoloina.

Ylä-Savon päivystysyksikössä kiireettömään vastaanottoon pääsemisen merkittävät ongelmat ovat aiheuttaneet päivystyksen kävijämäärien merkittävän lisääntymisen alkuvuoden aikana, mistä johtuen myös lisälmen päivystyksen henkilöstön kuormitus on ollut korkea aiheuttaen samoja ilmiöitä, joita edellä on kuvattu KYS:n päivystyksen osalta. Hoitohenkilöstön työkuorman keventämiseksi Ylä-Savon päivystyksen puhelinpalvelu ulkoistettiin 4.4.2023 alkaen saman palveluntuottajan toteuttamaksi kuin muiden hyvinvointialueen päivystysten osalta oli jo aiemmin. Lisäksi lisälmen päivystysyksikköön on jouduttu kohdentamaan suunniteltuun lääkärire-surssiin nähden ylimääräistä lääkäri työvoimaa kasvaneen päivystyskuorman vuoksi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Ydinyksiköt

Ydinyksiköissä hyvinvointialueiden välinen myynti on merkittävä tulonlähde, esim. Neurokeskuksessa n. 40% koko toiminnasta. Osavuosikatsauksen 1-3/23 perusteella myyntiä muille hyvinvointialueille tullaan saamaan lähes tavoiteltu n. 39 M€ taso tai siitä jäädään vain hieman. Asiakasmaksut saattavat jäädä ennusteen mukaan n. 1 M€ alle budjetoidun, vaikka asiakasmaksujen suuruudessa ei ole tapahtunut muutoksia. Palkat ovat ylitymässä n. 3 M€ liittyen ennakoitua suurempiin palkankorotuksiin. Palvelujen ostot ovat ylitymässä 3-4 M€ (tekoniveljonon hoitotakuujonon purku), mutta vastaavan verran on säästymässä materiaalihankinnoissa johtuen vähentyneestä omasta toiminnasta liittyen sekä hoitohenkilökuntavajeeseen että vaikeuksiin saada potilaita jatkohoitoon sote-keskusten osastoille.

Alkuvuodesta on jouduttu odottelemaan tiedon kulun – ja Effector - ongelmien vuoksi 3/23 saakka ennen kuin v. 2023 laiteinvestointeja on voitu käynnistää, mikä tulee aiheuttamaan haasteita saada kaikki kilpailutettavat hankinnat vietyä loppuun toimintavuoden aikana. Ostopalveluiden jatkamiselle (1.1-31.3.23), PYT toiminnalle (1.1-31.8.23) ja kannustepalkkauksen (1.1.-31.12.23) jatkamiselle tullut lupa alkuvuoden aikana. Näihin ei ole budjetoitu, vaan ko. toiminnot oli tarkoitus korvata omalla toiminnalla (uudet virat, joita ei ole saatu).

Operatiivinen keskus

Alkuvuoden talouden toteumassa tulot ovat jääneet huomattavasti talousarvion luvuista. Yksiköiden vastuuhenkilöiden käsityksen mukaan olemme pystyneet tuottamaan erityisen vaativia palveluita muille HVA:lle aiempaan tahtiin, samoin potilaitten käyntimäärät ja hoitopäivät ovat pysyneet nykyisen raportoinnin epävarmuuksien rajoissa aiemmalla tasolla, joten oletettavasti asiakasmaksutkin nousevat nyt toteutuneesta.

Henkilöstömenot näyttävät jääneen seurantajaksolla alle budjetoidun, mikä lienee aivan totta. Taustalla liian vähäinen henkilöstö. Kohonnut seutupalveluiden kustannustaso uhkaa kuitenkin nostaa siltä osin henkilöstömenoja.

Lääkinnällisten palvelujen keskus

Lääkinnällisten palvelujen toimintatuotot 1–3/2023 on jäänyt alle tavoitteen; se on vain 18 % talousarviosta. Osa tuotoista kirjautunee myöhässä. Meillä on toimintaa sävyttänyt vahvasti hoitajapula, jonka vuoksi olemme joutuneet sairaansijoja sulkemaan tilapäisesti. Alkuvuonna jatkohoitoon pääsy perusterveydenhuollon vuodeosastolle näytti lupaavasti parantuneen, mutta maaliskuussa 2023 tilanne tulppaantui hoitajapulan ja perusterveydenhuollon vuodepaikkojen vähentämisen vuoksi, vaikka infektiokaudet ovat olleet meneillään. Potilaat eivät edelleenkään ole sairauksien kannalta oikeissa hoitopaikoissa aina. On yhä paremmin yhdessä ratkaistava näitä ongelmia. Kotisairaaloiminta on tarjolla vain osalle väestöstä, asukaskeskustojen asukkaille.

Neljännesvuoden toimintakulut ovat 24 % talousarviosta, palvelujen ostoissa kuitenkin on ylitystä, johtuen mm. laboratorioskulujen noususta sekä vuokratyövoiman käytöstä. Lääkemenot ovat usein jossain määrin vaikeasti

ennustettavia. Alkuvuodesta ei saatu seutupalveluissa aiempaa kallista ostopalvelua vielä aloittaa omana toimintana, mikä nosti kuluja niin ikään, sillä potilaiden hoito oli turvattava eivätkä kaikki alueen erikoissairaanhoidon potilaat mahtuneet KYSille, tämä korjaantunee kevät-kesän aikana. Monin paikoin osaajien eläköityminen tulevana vuosina tulee olemaan haaste osaamisen tason ja palvelun säilyttämiseksi. Lääkinnällisissä palveluissa ei myöskään viime vuosina ole saatu kaikkia perustellusti esitettyjä virkoja läpi, ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen on ollut paikoin suurtakin panostusta vaativaa.

Mielenterveys ja hyvinvointi

Kolmen ensimmäisen kuukauden aikana myyntituotot ovat jääneet toteutumatta tavoitteesta, tosin tässä on todennäköisesti kyse siitä, että tuottojen kirjautumisessa on viivettä. Olennaiset poikkeamat talousarviossa muodostuvat palvelujen ostoista, joissa ennuste koko vuodelle kolmen ensimmäisen kuukauden toteuman perusteella ylittää talousarvion noin 8,4 M€. Tämä ennuste voi vielä nousta merkittävästi korkeammaksi, jopa lähes 13 M€. Tähän vaikuttavat Päihdepalvelusäätiön 3 M€, Niuvan hoitokustannukset 6,9 M€ sekä ostopalvelulääkäritoiminnan kustannukset, jotka nyt lineaarisen ennusteen mukaisesti n. 2 M€, mutta jotka voivat vielä nousta n. 3 M€ vuositasolle. Henkilöstökustannukset alittuvat ennusteen mukaisesti, mikäli avoimia lääkärinvirkoja ei saada täytettyä. Tästä syntyvä säästö (ennuste 3,4 M€) ei riitä kattamaan palvelujen oston aiheuttamaa ylitystä. Ostopalvelulääkäritoiminnan kilpailutus on hankintalain mukaisesti tarkoitus toteuttaa vielä tämän vuoden aikana siten, että kilpailutus on tarkoitus saada päätökseen syksyllä 2023 ja uudet sopimukset toimittajien kanssa voidaan käynnistää 1.1.2024.

Akuutti

Talouden ennustetta laadittaessa tunnistettiin useita epävarmuustekijöitä, joiden merkitys ennusteen luotettavuuteen on huomioitava sitä arvioitaessa.

KYS:n päivystyksen kuormituksen vuoksi on riittävän henkilöstöresursoinnin vuoksi varmistamiseksi aiheutunut ylimääräisiä palkkakuluja ylitystä ja hälytysrahoista. Huhtikuun puoleen väliin mennessä näitä kuluja on kertynyt noin 40 000 euroa, josta suurin osa maalisi- ja huhtikuun aikana.

Ylä-Savon päivystyksen puhelinpalvelun ulkoistamisesta aiheutuva kustannusvaikutus sen aloittamisesta huhtikuun alusta vuoden loppuun on vuoden 2022 päivystyspuhelimäärien perusteella arvioituna noin 140 000 euroa.

Ylä-Savon ja Varkauden päivystävien lääkäreiden paikallissopimukset neuvoteltiin uudelleen yhden yhteisen paikallissopimuksen alle 1.4.2023 alkaen. Lisäksi Ylä-Savon päivystyksen lääkäriresursointia on merkittävästi kasvaneen päivystyskuorman vuoksi jouduttu kasvattamaan suunnitellusta, mikä myös osaltaan nostaa talousarviossa arvioituja palkkakuluja. Näiden muutosten aiheuttamien kustannusvaikutusten arviointi ennakoita on haasteellista, koska niiden suuruus on suurelta osin riippuvaisia päivystykseen päätyvien potilaiden määrän ja päivystyskuormituksen kehittymisestä vuoden aikana.

Peruspalvelut

Peruspalvelujen yleinen toiminta

Peruspalveluissa keskeisimpänä painopisteenä on ollut varmistaa palvelutuotannon ja toiminnan joustava ja hyvä siirtyminen kunnista hyvinvointialueelle. Valmistelutyöryhmissä tehtyä työtä on hyödynnetty eri tavoin palveluysiköiden toiminnan aloituksessa. Valmisteluista huolimatta uuden toiminnan käynnistyminen peruspalveluissa on vaatinut runsaasti selvittelytyötä kauttaaltaan.

Palvelutuotannon ja hallinnon jakautuminen uudella tavalla eri toimialoille (Ikääntyneiden-, perhe- ja yleiset palvelut) ja saman toimialan sisällä eri palveluysiköihin (peruspalveluissa sotekeskus, työikäisten sosiaalipalvelut ja osastopalvelut), aiemman yhtenäisen toiminnan sijaan on tuonut ajoittain ylimääräisiä haasteita ratkaistavaksi.

Toiminnan ja talouden seuranta on ollut haasteellista alkuvuonna, johtuen käytössä olevista eri potilastietojärjestelmistä sekä puutteellisista raportointi- ja arviointijärjestelmistä. Näin ollen tiedonkoonti ja palvelutuotannon toimintalukujen oikeanlainen arviointi eri järjestelmistä koottuna on aiheuttanut haasteita eikä anna välttämättä oikeaa, tarkkaa ja ajantasaista tietoa toiminnasta.

Henkilöstöresurssiin liittyvät haasteet ovat vaikeuttaneet peruspalveluiden palvelutuotantoa kaikissa palveluysiköissä ja kaikissa ammattiryhmissä. Ostopalvelusopimuksia on jatkettu osin tästä syystä, etenkin lääkäripalvelujen osalta. Suun terveydenhuollossa palvelusetelin käyttöönotossa on ollut haasteita alkuvuoden aikana, johtuen palvelujärjestelmän vaihtumisesta.

Sotekeskuksen osalta organisoitumista on tarkennettu muun muassa niin, että lääkärihenkilöstön lähiesimiestasolle on perustettu aluehallituksessa viisi (5) avoterveydenhuollon ylilääkärin virkaa. Rekrytointi on käynnistetty alkukevään aikana.

Sotekeskuspalvelut

Sotekeskuspalveluiden organisoitumista on tarkennettu ensimmäisen kvartaalin aikana ja tästä johtuen alueiden toiminnan johtamista on turvattu erilaisilla väliaikaisilla ratkaisuilla. Organisoitumiseen liittyvät keskeneräisyydet ovat osaltaan vaikuttaneet henkilöstön kuormittumiseen. Lääkäri- ja hoitohenkilöstön resurssivaje vastaanottopalveluissa on vaikeuttanut palvelutuotantoa alkuvuonna, ja väestöä on useampaan otteeseen jouduttu tiedottamaan kiireettömien vastaanottojen supistuksista. Kuntoutuksen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstöresurssi on ollut kohtalainen. Kokonaisuutena katsoen käyntimäärät Pohjois-Savossa alkuvuoden osalta ovat samalla tasolla edellisvuosiin verrattuna (THL) ja hoitotakuu on toteutunut ensimmäisen kolmen kuukauden aikana.

Suun terveydenhuollossa on ollut alkuvuoden ajan ongelmana oikomishoidojen toteuttaminen. Oikomishoidon virkahammaslääkärit ovat ennen hyvinvointialueelle siirtymistä tuottaneet kunnille oikomishoitoa ostopalveluna, mutta saman työnantajan alaisuuteen siirryttäessä, tämänkaltainen toiminta ei ole ollut enää mahdollista. Maaliskuun aikana saatiin määräaikainen ratkaisu (PYT työ) oikomishoidon tuottamisesta, ilman palvelua vuoden vaihteen jälkeen olleille alueille (pohjoinen ja läntinen). Suunterveydenhuollon perushoidossa on ollut ongelmia hoitotakuun toteutumisessa keskisellä (Kuopio) ja osin läntisellä (Suonenjoki) alueella. Maaliskuun lopussa hoitotakuujonossa oli noin 4 000 asiakasta, joista hoitotakuu oli ylittynyt noin 1 000 asiakkaalla. Hoitotakuujonon purkamiseksi on tehty paikallinen sopimus jononpurkutyöstä, joka käynnistyy huhtikuussa.

Sotekeskuksen raportointitiedot ovat puutteelliset käytössä olevien eri potilastietojärjestelmien (Pegasos, Lifecare, Winhit) vuoksi ja tämä vaikuttaa myös sotekeskukselle valituista mittareista saatavan tiedon laatuun.

Perusterveydenhuollon osastopalvelut

Osastopalveluiden kokonaisuuden haltuunottoa on vaikeuttanut jo edellä mainitut tilastointi- ja taloustietojen saatavuuden keskeneräisyys sekä uusien kokonaisuuksien vastuiden epäselvyys. Henkilöstön riittävyys on osoittautunut erittäin haasteelliseksi kaikilla HVA:n osastoilla. Esihenkilötehtävistä ja klinisestä työstä on siirtynyt osajia asiantuntijatehtäviin, valtakunnallinen hoitohenkilöstön vaje näyttäytyy alueella vahvasti eikä keskitetty sijaispalvelu ole pystynyt vastaamaan tarpeeseen. Myös lääkäreiden rekrytointi on ollut haasteellista.

Maakunnan osastokokonaisuuden kokonaisvuodepaikka kapasiteetista (519 sairaansijaa) on ollut käytössä 450 sairaansijaa. Osastopaikka vähennykset johtuvat suurimmaksi osaksi henkilöstön saatavuuteen liittyvistä haasteista, mutta myös Harjulan viemäriremontoinnista ja Juankosken osaston pienten peruskorjausten aikaisista suluista. Ikäihmisten palveluihin pääsy on vaikeutunut, mikä kuormittaa terveydenhuollon osastoja. Palvelurakenteen ja hoitoketjujen toimivuuden näkökulmasta noin 30 % perusterveydenhuollon osastohoidossa olleista potilaista on ollut epätarkoituksenmukaisesti sijoitettuna, mikä vaikuttaa edelleen erityispalveluiden ja päivystysalueen ruuhkautumiseen.

Ikäihmisten palveluiden päivystyksen eriytyminen muuttaa Harjulan päivystyksen järjestelyjä, Iisalmen ja Varkauden osastojen osalta erilliset paikallissopimukset ovat voimassa 31.8.2023 saakka. Osastojen toiminnan kannalta on olennaista myös oppilaitosyhteistyö osastojen toimiessa sekä terveydenhuollon ammattilaisten peruskoulutuksen harjoittelupaikkoina että erikoistuvien lääkäreiden erikoisalakohtaisten palveluiden suorittamispaikkoina. Näiden valmiuksien ylläpitäminen ja tuki erityispalveluiden puolelta on olennaista palveluverkoston säilyvyydelle.

Osastoverkoston teknisen kunnan tarkastelu ja Harjulan sairaalan korvaavien tilojen suunnittelu ovat alkaneet. Hoitajakutsu- ja henkilöturvajärjestelmien kunto on huono viidellä osastolla, Juankosken järjestelmän uusinta on vireillä.

Työikäisten sosiaalipalvelut

Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen vaihtelevat tuottamistavat ovat aiheuttaneet laajamittaista selvittelytyötä hyvinvointialueella alkuvuoden aikana. Maantieteellisesti pitkät välimatkat aiheuttavat haasteita, mutta palvelut on pyritty järjestämään lähipalveluna asiakaslähtöisesti. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluja on kohdennettu erityisesti työelämän ulkopuolella oleviin henkilöihin ja tiivistetty työttömyysetuudella olevien asiakkaiden ohjaamista ensisijaisesti kuntouttavaan työtoimintaan. Tarkkaa tilastointia asiakasmääristä ei ole saatavilla maaliskuun 2023 lopun tilanteessa, seuranta asiakasmäärien suhteen tehostetaan jatkossa.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen on laadittu soveltamisohjeet. Soveltamisohjeet takaavat asiakkaille yhdenmukaisen ja tasalaatuisen palvelun. Toimeentulotukea käsitellään sosiaalirahoitustiimissä (soveltamisohjeiden mukainen täydentävä toimeentulotuki) sekä eri sosiaalihuollon palvelutehtävissä osana suunnitelmallista sosiaalityötä.

Suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärissä ei ole ollut merkittävää kasvua, mutta työntekijöiden saata-
vuusongelmat ovat haastaneet tilannetta etenkin eteläisellä alueella. Työntekijäkohtaisia asiakasmääriä seurataan säännöllisin väliajoin.

Pakolaisille järjestetään lainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut hyvinvointialueella.

Erityisasumispalveluiden kilpailutuksen suunnittelu on aloitettu alkuvuodesta 2023 ja aluehallitus on tehnyt asiasta päätöksen. Kartoitustyö voimassa olevien sopimusten, palvelujen sisällön ja asiakasmäärien suhteen

on toteutettu alkuvuoden aikana. Yksityisten palveluntuottajien esittämät hinnankorotusesitykset vuodelle 2023 ovat ylittäneet palvelusopimuksissa sovitun korotustason, eikä tähän ole osattu varautua talousarviota laadittaessa.

Välitystilipalvelut, sosiaalinen luototus ja etuuskäsittely ovat siirtyneet sosiaalirahoitustiimistä tuotettaviksi keskitetyiksi palveluiksi 1.1.2023 lukien.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Sotokeskus

Kokonaisuutena talousarvio on tehty hyvin yleisellä tasolla, mikä vaikeuttaa arviointia. Toimintatuotoissa ja etenkin asiakasmaksujen kertymisessä on ollut viivettä. Merkittäviä poikkeamia ensimmäisen kolmen kuukauden osalta ei kuitenkaan ole todettavissa.

Perusterveydenhuollon osastopalvelut

Osastokokonaisuudesta ei ole yhteneväistä vertailutietoa vuodelta 2022 ja talousarvio 2023 on tehty yleisellä tasolla. Asiakasmaksuja ei ole kertynyt odotuksen mukaisesti joko laskutusviiveen, maksukattojen täyttymisen tai pitkäaikaismaksujen toteutumattomuuden vuoksi. Muutoin selkeitä poikkeamia tavanomaisessa talousseurannassa ei ole raportoitavissa.

Työikäisten sosiaalipalvelut

Tammi-maaliskuun tietojen pohjalta arvioituna henkilöstö- ja tarvikekulut ovat talousarvion mukaiset. Palvelujen ostoissa ei ole kirjattu vielä kaikkia kuluja ensimmäiseltä kvartaalilta. Asiakasmaksulaskutus ei ole vielä onnistunut, joten sen toteuma ei ole arvioitavissa.

Yleiset palvelut sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.1-3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	154 040	26 085	16,93 %
Toimintakulut	-578 593	-123 656	21,37 %
Toimintakate	-424 553	-97 571	22,98 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

1TA30 Yleisten palvelujen toimiala				1TAL31 Perustason palvelut			1TAL41 Erityispalvelut		
	Ta 2023	Tot. 1-3/2023	Tot.%	Ta 2023	Tot. 1-3/2023	Tot.%	Ta 2023	Tot. 1-3/2023	Tot.%
TOIMINTATUOTOT	154 040 071	26 084 970	16,9 %	27 850 000	1 953 000	7,0 %	126 190 071	24 131 970	19,1 %
Myyntituotot	113 220 243	20 159 976	17,8 %	7 738 400	-111 013	-1,4 %	105 481 843	20 270 989	19,2 %
<i>Korvaukset hyvinvointialueilta</i>	<i>89 149 684</i>	<i>19 917 651</i>	<i>22,3 %</i>				<i>89 149 684</i>	<i>19 956 559</i>	<i>22,4 %</i>
Maksutuotot	37 670 560	4 337 685	11,5 %	19 163 700	2 064 312	10,8 %	18 506 860	2 273 373	12,3 %
Tuet ja avustukset	1 897 513	1 705 841	89,9 %	180 000	0	0,0 %	1 717 513	1 705 841	99,3 %
Muut toimintatuotot	1 251 755	-118 532	-9,5 %	767 900	-299	0,0 %	483 855	-118 233	-24,4 %
TOIMINTAKULUT	-578 593 043	-123 656 159	21,4 %	-190 268 001	-36 488 761	19,2 %	-388 325 042	-87 167 397	22,4 %
Henkilöstökulut	-314 654 220	-70 672 459	22,5 %	-99 567 447	-22 191 095	22,3 %	-215 086 773	-48 481 364	22,5 %
<i>Palkat ja palkkiot</i>	<i>-257 175 723</i>	<i>-58 461 772</i>	<i>22,7 %</i>	<i>-81 352 628</i>	<i>-18 358 712</i>	<i>22,6 %</i>	<i>-175 823 095</i>	<i>-40 103 060</i>	<i>22,8 %</i>
<i>Henkilösivukulut</i>	<i>-57 478 497</i>	<i>-12 210 687</i>	<i>21,2 %</i>	<i>-18 214 819</i>	<i>-3 832 383</i>	<i>21,0 %</i>	<i>-39 263 678</i>	<i>-8 378 304</i>	<i>21,3 %</i>
Palvelujen ostot	-146 500 921	-26 754 790	18,3 %	-67 290 128	-9 377 707	13,9 %	-79 210 793	-17 377 083	21,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-111 195 362	-25 257 454	22,7 %	-18 798 926	-4 251 051	22,6 %	-92 396 436	-21 006 403	22,7 %
Avustukset	-4 169 000	-565 863	13,6 %	-4 169 000	-544 115	13,1 %	0	-21 748	
Muut toimintakulut	-1 814 632	-405 593	22,4 %	-318 500	-124 793	39,2 %	-1 496 132	-280 799	18,8 %
Muut kulut	-258 908	0	0,0 %	-124 000	0	0,0 %	-134 908	0	0,0 %
TOIMINTAKATE	-424 552 972	-97 571 189	23,0 %	-162 418 001	-34 535 761	21,3 %	-262 134 971	-63 035 427	24,0 %

Yleiset palvelut / Mittarit

Organisaatiotaso	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 3/2023	Tot.%
1PK3200 Työikäisten sosiaalipalvelut	Asiakasmäärä/suunnitelmallisen sosiaalityön sosiaalityöntekijä	55 asiakasta/ työntekijä	vaihteluväli 60-99 asiakasta	
1PK3200 Työikäisten sosiaalipalvelut	Harkinnanvaraista toimeentulotukea (ehkäisevä ja täydentävä)saneet kotitaloudet	5100 kotitaloutta	1542	
1PK3101 Sotokeskus	Hoitoon pääsyn toteutumisaika (odotusaika) hoidon tarpeen arvioinnista sotokeskuksissa (hoitotakuu, lääkärit)	14 vrk	10,9 vrk	
1PK3101 Sotokeskus	Etäpalveluiden käytön % osuus kaikista käynneistä	10,00 %	5,08 %	
1PK3400 Osastopalvelut	Hoitojaksot		3 754	
1PK3400 Osastopalvelut	Hoitopäivät		41 614	
1PK3400 Osastopalvelut	Hoidetut asiakkaat (eri sotu) (arvio)		3151	
1PK3400 Osastopalvelut	Hoitojakson keskipituus		11,1	

1PK411 Ydinyksiköt	Somaattiset hoitajaksot	8 988	3042	33,8 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Somaattiset hoitajaksot	6 700	4 222	63,0 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Somaattiset hoitajaksot	7 211	1448	20,1 %
Erityispalvelut yhteensä	Somaattiset hoitajaksot	22 899	8 712	38,0 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Psykiatriset hoitajaksot	270	60	22,2 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Psykiatriset hoitajaksot	1 685	759	45,0 %
Erityispalvelut yhteensä	Psykiatriset hoitajaksot	1 955	819	41,9 %
1PK411 Ydinyksiköt	Somaattiset hoitopäivät	31 180	8906	28,6 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Somaattiset hoitopäivät	15 800	9 987	63,2 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Somaattiset hoitopäivät	19 662	5272	26,8 %
Erityispalvelut yhteensä	Somaattiset hoitopäivät	66 642	24 165	36,3 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Psykiatriset hoitopäivät	4 850	756	15,6 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Psykiatriset hoitopäivät	22 770	6 246	27,4 %
Erityispalvelut yhteensä	Psykiatriset hoitopäivät	27 620	7 002	25,4 %
1PK411 Ydinyksiköt	Hoidetut henkilöt/asiakas	45 748	16511	36,1 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Hoidetut henkilöt/asiakas	48 000	24257	50,5 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Hoidetut henkilöt/asiakas	35 000	23515	67,2 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Hoidetut henkilöt/asiakas	6 500	6174	95,0 %
Erityispalvelut yhteensä	Hoidetut henkilöt/asiakas (ei sisällä Varkauden hoidettuja henkilöitä)	135 248	62 196	46,0 %

1PK411 Ydinyksiköt	Avohoidon kontaktit	61 987	26877	43,4 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Avohoidon kontaktit	80 400	54 600	67,9 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Avohoidon kontaktit	222 997	65590	29,4 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Avohoidon kontaktit	84 500	31975	37,8 %
1PK423 Akuutti	Avohoidon kontaktit	85 000	14787	17,4 %
Erytispalvelut yhteensä	Avohoidon kontaktit	534 884	193 829	36,2 %
1PK411 Ydinyksiköt	Yleisten palveluiden päivystyskäyntien määrä	1 650	13	0,8 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Yleisten palveluiden päivystyskäyntien määrä	2 300	1644	71,5 %
1PK423 Akuutti	Yleisten palveluiden päivystyskäyntien määrä	44 000	25445	57,8 %
Erytispalvelut yhteensä	Yleisten palveluiden päivystyskäyntien määrä	47 950	27 102	56,5 %
1PK411 Ydinyksiköt	Muistutusten/kanteluiden määrä	60		0,0 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Muistutusten/kanteluiden määrä	25		0,0 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Muistutusten/kanteluiden määrä	40	18	45,0 %
Erytispalvelut yhteensä	Muistutusten/kanteluiden määrä	125	18	14,4 %
1PK411 Ydinyksiköt	Etäpalveluiden käytön osuus kaikista käynneistä	2 %	0,4 %	18,0 %
1PK416 Operatiivinen keskus	Etäpalveluiden käytön osuus kaikista käynneistä	20 %	0,5 %	2,3 %
1PK418 Lääkinnällisten palvelujen keskus	Etäpalveluiden käytön osuus kaikista käynneistä	10 %	1,0 %	9,6 %
1PK422 Mielenterveys ja hyvinvointi	Etäpalveluiden käytön osuus kaikista käynneistä	20 %	1,7 %	8,3 %
Erytispalvelut yhteensä	Etäpalveluiden käytön osuus kaikista käynneistä (ei sisällä Varkauden lukuja)	52 %	0,8 %	1,6 %

1TA51 Ikääntyneiden palvelut

Toiminta

Palvelutuotannon siirtyminen hyvinvointialueelle toteutui pääosin hyvin. Alkuvuoden toiminnan keskeisimpänä painopisteenä on ollut siirtymisen varmistaminen ja siihen liittyvien ongelmien haltuunotto. Edelleen nyt huhtikuussa toiminnan organisoitumiseen liittyvät tehtävät ovat monelta osin kesken. Organisoitumisen keskeneräisyys kuormittaa merkittävästi organisaation eri tasoja.

Toiminnan siirtymisen varmistamisen lisäksi keskeisimpiä alkuvuoden tehtäväkokonaisuuksia on ollut ikääntyneiden asumisen hankinnan valmistelu ja toimeenpano, asiakkaiden palvelujen harmonisoinnin aloittaminen sekä palvelustrategiatyö ja siihen liittyvä tuottavuus ja taloudellisuus ohjelman valmistelu.

Henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat varsinkin kotihoiossa sekä asumispalveluissa on vaikuttanut kyvykkyyteen tuottaa tarpeen mukaisia palveluita. Asumispalveluissa uusi henkilöstömitoitus 0,65 hoitajaa/asiakas 1.4.2023 alkaen on toimeenpantu aiheuttaen kuitenkin sijaisten saatavuuden hankaloitumisen. Asiakasohjauksen resurssointi on osoittautunut lähtökohtaisesti vajaaksi. Lain mukaisia palvelujen saatavuuden määräaikoja ei ole saatavissa, mutta virkamiesten kokemukseräisen käsityksen mukaan ao saatavuusajat ylittyvät selkeästi.

Kesän aikana sijaispulan ennakoidaan vaikeutuvan merkittävästi vaikeuttavan palvelujen tarpeenmukaista järjestämistä. Varautumissuunnitelma on tehty ja tilannetta arvioidaan säännöllisesti viikoittain. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet nostavat myös kustannuksia henkilöstömenojen osalta erilaisten korvausten ja ostopalvelujen osalta.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Talousarvion laadinnassa ei ollut käytettävissä luotettavaa historiatietoa. Annettu talousarvio raami ikääntyneiden osalta näyttäytyi kireälle, minkä takia taloudellisuus ja tuottavuustyö on käynnistetty välittömästi toiminnan käynnistymisen myötä. Keskeisimpiä toimeenpantuja tuottavuus toimenpiteitä ovat lääkerobotti hankinnan toimeenpano, ja palvelujen myöntämisperusteiden harmonisoinnin käynnistämien kohti kevyempää palvelurakennetta ja palvelujonojen purkamistyö.

On ilmeistä, että kaikkia ennusteeseen vaikuttavia eriä ei ole varmuudella tunnistettu, joten ennusteeseen liittyy huomattava epävarmuus.

Varsinkin tulojen kehittymistä laskutuksen viiveiden takia on mahdotonta arvioida ja sen arvio pohjautuu budjettiin. Korjauksena huomioitu Valtionkonttorin tuloennuste -3 M€.

Kun menokehitystä arvioidaan 3 kk toteuman pohjalta ja tehdään tunnistetut korjaustarpeet sekä jaksotustoimenpiteet ennuste näyttää siltä, että ylijäämää toimialueelle kertyisi vuosikatetasolla vajaa 13 M€, henkilöstökuluissa alitus 8 M€ ja palveluostoissa 12 M€. Vastaavasti Aineet tarvikkeet ja tavarat tehdyssä ennusteessa näyttäisivät ylittävän budjetoidun n. 3 M€ ja muut menot 1 M€.

Ikääntyneiden palvelut sitovat tavoitteet, 1000 euroa

	TA2023 te	Tot.3/2023 te	Tot.%
Toimintatuotot	53 572	8 028	15,0 %
Toimintakulut	-257 157	-49 171	19,1 %
Toimintakate	-203 585	-41 143	20,2 %

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

Ikääntyneiden palvelut / Mittarit

Organisaatiotaso	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 3/2023
1PK510 Ikääntyneiden palvelut	Muistutusten/kanteluiden määrä	100	12
1PK520 Asumispalvelut	Ympäri vuorokautisen hoivan peittävyys yli 75 v	Aleneva	ei saatavissa
1PK530 Kotiin annettavat palvelut	Säännöllinen kotihoidon peittävyys yli 75 v	Aleneva	ei saatavissa
1PK530 Kotiin annettavat palvelut	Säännöllinen kotihoito asiakasmäärä		ei saatavissa
1PK530 Kotiin annettavat palvelut	Kotihoito keskeytyspäivät	alle 12 pv/v	ei saatavissa
1PK530 Kotiin annettavat palvelut	Kotihoidon palveluaika h/kk		34 697
1PK530 Kotiin annettavat palvelut	Etäkäyntien määrä käynneistä %, kotihoidossa	15,0	6 %
1PK510 Ikääntyneiden palvelut	Ikääntyneiden palvelujen saatavuus		ei saatavissa
1PK510 Ikääntyneiden palvelut	Omaishoidon piirissä olevat, % yli 75 v	2 100	ei saatavissa
1PK510 Ikääntyneiden palvelut	Perhehoidossa olleet ikääntyneet määrä/hoitopäivät	5 000	ei saatavissa

1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Toiminta

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimiala

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialalla tuotetaan pelastustoimen ja hyvinvointialueen turvallisuuspalveluiden palveluita. Pelastustoimessa tuotetaan muun muassa onnettomuuksien ehkäisyn-, pelastustoiminnan-, varautumisen-, tilanne- ja johtokeskus- sekä ensihoitopalveluita. Turvallisuuspalveluissa tuotetaan hyvinvointialueen varautumisen, valmiuden ja organisaatioturvallisuuden palveluita sekä turvallisuuskoulutuksen ja teknisen toimen palveluita.

Pelastustoimen omavalvontaohjelma on laadittu ja se on hyväksytty kokonaisturvallisuuslautakunnassa sekä aluehallituksessa. Omavalvontaohjelman työrukkanen eli omavalvontasuunnitelma on laadittu ja sen avulla omavalvonnasta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa kokonaisturvallisuuslautakunnalle ja aluehallitukselle. Toimialan toimintasuunnitelma on laadittu hyvinvointialueen strategian pohjalta. Toimintasuunnitelmätietoja raportoidaan Q2/2023 alkaen osavuosikatsauksen yhteydessä.

Kehittämisen- ja resurssikeskus on kamppailut kesäajaisten saatavuuden kanssa. Valtakunnallinen pelastajapula näkyy mm. siten, että myös poikkeusluvan mukaiseen työaikaan on jäänyt virkoja täyttämättä. Työvoimapula haastaa toimintaa ja kesäajan sijaisresurssit eivät riitä palvelutasopäätöksen mukaisen hälytysvalmiuden tuottamiseen vaan sitä jouduttaneen supistamaan / muokkaamaan.

Varautuminen

Valmiuspäällikön ja valmiuskoordinaattorin tehtäviä hoidetaan tällä hetkellä sijaisjärjestelyin. Suuren työmäärän ja jatkuvuudenhallinnan kannalta tehtäviin tarvitaan vakinaiset viranhaltijat.

Väestöhälyttimien hankintasopimus päättyi vuoden 2022 loppuun. Tällä hetkellä väestöhälyttimien kilpailutus käynnissä.

Pelastuslaitoksen varaviestiverkon valmiiksi rakentaminen käynnissä. Laitetilaukset tehty.

Yhteistyötä eri viranomaisten ja organisaatioiden kanssa tehty runsaasti. Väestönsuojeluun liittyvät asiat työllistävät pelastusviranomaisia. Evakuointisuunnitelman päivitystyö on laaja kokonaisuus, joka vaatii runsaasti työaikaa. Pelastuslaitos on osallistunut järjestöjen ja yhteisöjen kouluttamiseen.

Pelastuslaitos osallistui maaliskuussa itäisen Suomen pelastuslaitosten yhteiseen Ik@ros -tapahtumaan, jossa käsiteltiin ja yhteensovitettiin varautumisasioita.

Riskienhallinta ja onnettomuuksien ennalta ehkäisy

Riskienhallinnan ja onnettomuuksien ennalta ehkäisyn sektorilla on ollut runsaasti henkilöstömuutoksia. Alkuvuoden aikana rekrytoitiin viisi määräaikaista palotarkastajaa. Rekrytoinneilla paikattiin avoimia virkoja ja lisättiin määräaikaaisesti resurssia palotarkastuksien tekemiseen. Lisäresurssin tarve syntyi pelastustoiminnan uudelleenjärjestymisen myötä. Kaikilla paikkakunnilla ei ole pelastusviranomaista, joka voisivat tehdä palotarkastuksia.

Hyvinvointialueelle siirryttäessä esim. palotarkastusten ja erheellisten paloilmoitusten laskutuksia on jäänyt tekemättä tai ne laahaavat merkittävästi jäljessä. Laskutuksen tekemiseen tulee osoittaa resurssia ja siihen

tarvitaan lisää perehdytystä. Pohjois-Savon alueellinen riskiarvio valmistui maaliskuussa 2023. Riskiarvio on hyväksyttävänä aluehallituksessa 24.4.2023, jonka jälkeen se julkaistaan sisäisen turvallisuuden internet - sivuilla.

Pelastustoiminta

Erilaisia lakisääteisiä suuria kokonaisuuksia on ollut alkuvuodesta samanaikaisesti työn alla aikaisempaa enemmän, muun muassa alueellinen riskiarvio, riskianalyysi, pelastustoimen palvelutasopäätös sekä sisäministeriölle tehtävä mittava selvitys. Hyvinvointialueuudistus on näkynyt negatiivisesti erityisesti hallinnollisen ns. sihteerityön lisääntymisessä päällikkötasolla.

Avainhenkilöriski on tällä hetkellä huomattava suuri ja osin jo toteutunut. Kaikissa henkilöstöryhmissä on ollut poissaoloja, jotka ovat aiheuttaneet sijaisjärjestelyjä ja ylimääräistä työkuormaa, mikä on näkynyt mm. hallinnollisten asioiden hitaampana etenemisenä ja työntekijöiden henkisenä kuormittumisena. Tästä syystä on edelleen aiheutunut pidempiä poissaoloja. Edellä mainitut asiat puolestaan ovat aiheuttaneet henkilöstössä tyytymättömyyttä. Henkilöstöjohtamisen kehittämiseen on panostettu mm. johdolle suunnatulla valmentavan johtamisen työpajalla ja säännöllisillä henkilöstöpalavereilla.

Työvoimapula haastaa toimintaa. Kesäajan (sijais)resurssit eivät riittäne palvelutasopäätöksen mukaisen hälytysvalmiuden tuottamiseen, vaan sitä jouduttaneen supistamaan/muokkaamaan (vrt koronapandemian varalle tehty toimintasuunnitelma).

Pelastustoiminnassa ei ole havaittu mainittavia poikkeamia.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on toteutunut pääosin palvelutasopäätöksen ja valtakunnallisten tulostavoitteiden mukaisesti. Toimintavalmiusaika kiireellisissä tehtävissä 1. yksikön mukaan 10:14 min (vuosi 2022 10:24 min). Mm. Vuorela-Toivala alueen riskiruutuja on tavoitettu aiempaa paremmin väliaikaisen pelastusaseman myötä. Joillakin paikkakunnilla, kuten esimerkiksi Kaavilla tai Karttulassa toimintavalmiusaika ei ole toteutunut ohjeiden mukaisesti. Viime vuonna samaa haastetta oli erityisesti Pielavedellä.

Tehtävämäärät 1.1.-31.3.2023 912 kpl, vähennystä 112 kpl vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan. Onnettomuustyypeistä eniten vähennystä liikenneonnettomuuksissa. Samoin rakennuspalot ja rakennuspalovaarat vähentyneet. Ensivastetehtävät vähentyneet 19 %. Vahvuus ollut pelastustehtävissä keskimäärin 5 henkilöä/hälytystehtävä.

Uusien keskisuurien 24/7-asemien toiminta lähtenyt pääosin hyvin käyntiin. Kaikkia virkoja ei ole kuitenkaan saatu täytettyä, mistä aiheutuu haasteita erityisesti onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja valvontatehtäviin. Paloasemien rakenteellisia muutoksia päivitysvaatimusten mukaan 24/7 asemille rakenteilla, ensimmäiset valmistuvat keväällä.

Siilinjärven ja Neulamäen uusien pelastusasemien rakennushankkeet etenevät aikataulussa. Varkauden uuden pelastusaseman rakennustyöt käynnistyivät maaliskuussa. TUVE-verkon vaatimuksia kiinteistöille (kulunvalvonta, lukitukset) viedään eteenpäin.

Sijaisresurssien saatavuudessa ollut haasteita. Valmiussiiroja tehty mahdollisuuksien mukaan keskisuurilta asemilta (Leppävirta, Suonenjoki, Nilsjä) äkillisten sairauspoissaolojen takia Pelastusopistolla on käyty pitämässä rekrytointitapahtumia pelastajaopiskelijoille.

Ensihoitopalvelu, Ensivastepalvelu

Ensihoitopalvelua on tuotettu ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisena. Ensihoidon tehtävämäärät ovat pelastuslaitoksen tuottamien ensihoitoyksiköiden osalta nousseet kokonaisuutena n. 1 % viime vuoden samaan seurantajaksoon verrattuna. Muutokset vaihtelevat kuitenkin varsin paljon alueittain. Yhden kuljettavan ensihoitoyksikön vähentäminen Kuopion toiminta-alueelta maaliskuun puolivälistä eteenpäin on aiheuttanut merkittävää kuormitusta muille ensihoitoyksiköille. Tämän muutoksen oletetaan aiheuttavan myös potilaiden tavoittamisviiveiden kasvamista kiireellisillä tehtävillä Kuopion toiminta-alueella, josta ydinkaupungin ns. 1. riskialuetta. Kuitenkaan tätä potilaan tavoittamisviiveiden dataa meillä ei ole käytettävissä. Maaliskuun puolivälistä eteenpäin Kuopion toiminta-alueella on aloittanut uutena yksikkönä ns. yhden henkilön miehittävä alue-ensihoitajayksikkö, joka toimii klo 08-20 väillä ja yksikön tehtävät kohdentuvat kiireettömien potilaiden hoidontarpeen arviointiin.

Ensihoidon palvelutasopäätöksessä Varkaus/Joroinen alueelle vuodelle 2023 määritellylle uudelle 12 h yksikölle ei toistaiseksi ole saatu perustamislupaa.

Ensihoitohenkilöstön viikkotyöaika yhtenäistyi Pohjois-Savon hyvinvointialueella 2023 vuoden alusta lähtien niin, että pelastuslaitoksen ensihoidon palveluntuotannossa olevien ensihoitajien viikkotyöaika muuttui 42 h/vko -> 38,25 h/vko. Työaikamuutos on aiheuttanut pelastuslaitoksella henkilöstön lisäresurssien tarvetta sekä täysin uudet prosessit työaikasuunnittelussa ja muussa henkilöstöhallinnossa. Tämä on kuormittanut huomattavasti myös hallinnon osalta.

Ensivastetehtävät ovat laskeneet viime vuoden samaan seurantajaksoon verrattuna n. 30 %.

Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalveluiden palvelualueella tuotetaan hyvinvointialueen yhteisiä varautumisen, valmiuden ja organisaatioturvallisuuden palveluita. Lisäksi palvelualueella tuotetaan teknisen toimen palveluita sekä turvallisuuskoulutuspalveluita.

Organisaatioturvallisuuden tehtävät liittyvät henkilökunnan ja toimitilojen turvallisuuden varmistamiseen, vartiointipalveluihin sekä hälytys- ym. järjestelmien toiminnallisuuteen. Palveluyksiköstä ohjataan hyvinvointialueen pelastussuunnittelua ja poistumisturvallisuusselvitysten laatimista.

Valmiussuunnittelussa laaditaan ja ylläpidetään valmiussuunnitelman yleinen osa, valmiusohje, erityissuunnitelmat ja yhteensovitetaan toimialojen suunnitelmat. Lisäksi laaditaan organisaatioturvallisuutta koskevat ohjeet.

Turvallisuuskoulutusta suunnataan hyvinvointialueen henkilöstölle ja alueen yrityksille ja muille yhteisöille. Koulutukset liittyvät esimerkiksi toimitila-, henkilö- ja paloturvallisuuteen.

Tekninen yksikkö vastaa hyvinvointialueen ajoneuvokaluston kirjanpidosta, raportoinnista ja hankinnoista sekä huolehtii ajoneuvojen ja muun liikkuvan kaluston katsastuksista ja rekisteröinneistä. Lisäksi yksikkö hoitaa ajoneuvo-, kalusto- ja varustehankintojen valmistelutehtävät sekä kunnossapito- ja huoltotehtävät.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Toimintatuotoissa Tuet ja avustukset, Kelan korvaus sairaankuljetuksesta arvioidaan toteutuvan 357.000 euroa talousarviota suurempana ja koulutuspalvelujen myynti 40.000 euroa talousarviota pienempänä.

Toimintakuluissa Henkilöstökulut, pelastustoiminnan sijaisten henkilöstökulut arvioidaan toteutuvan 471.000

eurona (talousarviomuutoksena siirto keskitetystä sijaishallinnasta) ja ensihoitopalvelujen työaikamuutoksen, Varkauden lisäyksikön sekä tuottavuusohjelman vähennyksen arvioidaan vaikuttavan henkilöstökustannuksiin 590.000 euroa (lisämääräraha). Palvelujen osto, Turvallisuuspalvelut, vartiointipalvelujen kustannukset arvioidaan toteutuvan 1.695.000 eurona (talousarviomuutoksena siirto kiinteistöhallinnasta).

	Ta	Tot. 3/2023	Tot.%	Ennuste	Enn.%	Ennuste ero euroa
TOIMINTATUOTOT	2 959 001	409 362	13,8 %	3 184 399	107,6 %	-225 398
TOIMINTAKULUT	-26 363 738	-6 259 533	23,7 %	-29 002 204	110,0 %	2 638 466
TOIMINTAKATE	-23 404 737	-5 850 171	25,0 %	-25 817 805	110,3 %	2 413 068

1PA610 Pelastustoimen ja turvallisuuspalvelujen hallinto	Ta	Tot. 3/2023	Tot.%	Ennuste	Enn.%	Ero enn.-Ta euroa
TOIMINTATUOTOT	0	133		133		-133
TOIMINTAKULUT	-393 901	-91 912	23,3 %	-324 583	82,4 %	-69 318
TOIMINTAKATE	-393 901	-91 779		-324 450	82,4 %	-69 451

1PA642 Pelastuslaitos	Ta	Tot. 3/2023	Tot.%	Ennuste	Enn.%	Ero enn.-Ta euroa
TOIMINTATUOTOT	2 869 001	409 229	14,3 %	3 134 267	109,2 %	-265 266
TOIMINTAKULUT	-23 980 201	-5 347 722	22,3 %	-24 880 223	103,8 %	900 022
TOIMINTAKATE	-21 111 200	-4 938 493	23,4 %	-21 745 957	103,0 %	634 757

1PA661 Turvallisuuspalvelut	Ta	Tot. 3/2023	Tot.%	Ennuste	Enn.%	Ero enn.-Ta euroa
TOIMINTATUOTOT	90 000	0	0,0 %	50 000	55,6 %	40 000
TOIMINTAKULUT	-1 989 636	-819 899	41,2 %	-3 797 398	190,9 %	1 807 762
TOIMINTAKATE	-1 899 636	-819 899		-3 747 398	197,3 %	1 847 762

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut / Mittarit

Organisaatiotaso	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 3/2023	Tot.%
1PK6421, 1PK6431, 1PK6440 Pelastustoimi	Käyttötaloustulot (ulkoi- set)/asukas	69	16,94	24,6 %
1PK6431 Pelastustoiminta	Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 000	813	20,3 %
1PK6450 Ensihoitopalvelut	Ensihoitopalvelun tehtävämäärä	28 000	6 308	22,5 %
1PK6460 Ensivaste	Ensivastepalvelun tehtävämäärä	600	98	16,3 %
1PY6421 Onnettomuuksien ehkäisy	Palotarkastusten lukumäärä	2 400	101	4,2 %
1PY6645 Turvallisuuskoulutus HVA	Turvallisuusviestinnällä tavoitetut maakunnan asukkaat	37 000	6 663	18,0 %
1PY6645 Turvallisuuskoulutus HVA	Turvallisuuskoulutus, koulutettujen määrä	4 000	849	21,2 %